PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

Z DODATKIEM

GAZETA GIEŁDOWA I LOSOWAŃ

CZASOPISMO, POŚWIĘCONE SPRAWOM PRZEMYSŁU, HANDLU I FINANSÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI. ZŁOTA 5. — TELEFON 57-30 I 195-03. KONTO w P. K. O. № 1465 i 2450.

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC.

ADRES GAZETY GIEŁDOWEJ I LOSOWAŃ MARSZAŁKOWSKA 96. TELEFON 246-58. KONTO W P. K. O. № 2450

№ 1. WARSZAWA, STYCZEŃ 1922. Rok 2.

CENA EGZEMPLARZA Mk. 100. PRENUMERATA KWARTALNIE Mk. 500.

Treść № 1-go, 1922 r. „Przeglądu Przemysłowo-Handlowego“.

PRZEGLĄD
PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

Z DODATKIEM GAZETA GIEŁDOWA I LOSOWAŃ
CZASOPISMO, POŚWIĘCONE SPRAWOM PRZEMYSŁU, HANDLU I FINANSÓW.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTR.
ZŁOTA 5.— TEL. 57-30 i 195-05.
Konto w P. K. O. № 1465 i 2450.

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC.
WARSZAWA, STYCZEŃ 1922.

REDAKTOR PRZYJMUJE WE
WTORKI I SOBOTY OD 6 — 7.
RĘKOPISÓW NIE ZWRACA SIĘ.

Nowy Rok.

Rozstając się ze starym i spotykając rok nowy, nie możemy się nigdy powstrzymać od uczucia niewdzięczności względem roku, który minął i od nieusprawiedliwionej ufności w szczodrość roku, który nadchodzi.

Jesteśmy pozatem tak niekonsekwentni, iż stale żałujemy dawnych dobrych czasów, a więc lat ubiegłych.

Najsłuszniejszy jednak sąd wydaje się nie pod wrażeniem chwili, lecz po spokojnem rozważeniu sprawy, po spojrzeniu na nią z pewnej odległości retrospektywnej.

Gdy ten numer „Przeglądu" dojdzie do rąk naszych czytelników i przyjaciół, stary rok będzie już w takiem oddaleniu, iż będzie można traktować jego dzieje spokojnie, objektywnie i sprawiedliwie.

Bilans, jaki nam pozostawił rok ubiegły po sobie, wykazuje stanowczo przewagę aktywów nad passywami.

Najpoważniejszym zaś zyskiem czystym, osiągniętym z operacji dwunastomiesięcznych, jest pozycja, którą w księgach naszego życia gospodarczego zapisać należy pod nazwą: „przełom".

Istotnie był to rok przełomowy.

Rozwiązanie sprawy Górnego Śląska, zawarcie szeregu umów handlowych z państwami obcemi, unormowanie stosunków z wolnem miastem Gdańskiem, przedewszystkiem zaś rozbudzenie świadomości w społeczeństwie, iż uzdrowienia finansów państwa nie dokona żadna pomoc z zewnątrz, lecz jest ono zależne od wysiłków i ofiar nieuniknionych, złożonych przez wszystkich obywateli kraju -- oto najdonioślejsze etapy, przez które przeszedł rok ubiegły, czem zasłużył sobie na wdzięczną pamięć naszą.

W tym roku, kalendarzowo nowym, musimy dążyć do mądrego przezornego zużytkowania spuścizny po roku starym.

Najgorętsze życzenia, niepoparte wiarą w ich ziszczalność i wysiłkiem, aby je ziścić — pozostaną pustym dźwiękiem.

Jak w pamiętnym roku 1920 zbiorowy czyn i zbiorowy wysiłek dał taki wynik, iż ochrzczono go mianem cudu, tak i obecnie ofiarny wysiłek całego społeczeństwa — nie zawiedzie.

I trzeba wierzyć i wierzyć można, że ciężar tego wysiłku w tym roku podejmą wszyscy i zarówno finansista i przemysłowiec, jak kupiec, rolnik i robotnik.

Bowiem owoce tego wysiłku będą zbierać wszyscy i w stopniu jednakowym.

Umieliśmy się zdobyć na obronę przeciw wrogowi uzbrojonemu, stając w szeregach, niwelujących rangi społeczne, zdobędziemy się na obronę przeciw wrogowi, którego orężem jest sprawność techniczna, taniość pracy i zrozumienie własnego interesu.

I tu będziemy musieli zapomnieć o rangach klasowych.

Oto nasze życzenia.

T. Pudłowski.

Bilans gospodarczy Polski za r. 1921.

Przystępując do krótkiego scharakteryzowania bilansu ekonomicznego Polski za rok ubiegły, zaznaczyć musimy, że pomimo wielu b. błędów, wstrząśnień gospodarczych, braku należytego systemu polityki gospodarczej Państwa, życie gospodarcze Polski wykazało zdolność do ugruntowania się już na mocnych podstawach, a co najcharakterystyczniejsze, że ostatnio ocena naszego stanu ekonomicznego, znajduje korzystniejsze odzwierciadlenie w prasie zagranicy, aniżeli we własnym społeczeństwie. Nieulega wątpliwości, że b. wiele jest jeszcze do zrobienia w młodym Państwie, lecz biorąc pod uwagę konjunktury polityczne i gospodarcze, przyznać należy, że sporo już uczyniono w kierunku podniesienia poziomu życia gospodarczego. A więc ostatnio zaczęliśmy wyzwalać się z pod przemożnego wpływu etatyzmu, idąc w kierunku wolnego handlu oraz zniesienia monopoli państwowych, a więc ustawą lipcową o wolnym obrocie ziemiopłodami zostało spowodowane przejście do wolnego handlu; następnie został wprowadzony od 1-go października wolny handel węglem (teoretycznie, gdyż wprowadzono jednocześnie daleko idące ograniczenia, wynikające z racji powołania Komitetu węglowego) i t. d. Sprawa węgla została jednak definitywnie załatwiona rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 2-go października, na zasadzie którego wprowadzono zabezpieczenie materjałów opałowych dla władz i zakładów rządowych. Następnie zniesiono monopole: cukrowy oraz spirytusowy (do 1 marca 1923 r.). Naogół jednak wolny handel nie spowodował spodziewanej zniżki cen, niektóre zaś artykuły zwłaszcza kontyngentowe poszły jeszcze w górę.

Rok 1921 był rokiem przełomowym w zakresie naszej skarbowości oraz kursu marki polskiej. Stan finansów zmierza wyraźnie ku lepszemu, zadłużenie Skarbu w P. K. K. P. zmniejsza się, uchwalenie i zrealizowanie daniny spowoduje zatrzymanie prasy drukarskiej; w związku z załatwieniem sprawy Górnośląskiej, układem z Czechosłowacją, z Gdańskiem oraz zapowiedzianą reformą skarbową nastąpiła zwyżka marki polskiej i jej stabilizacja, gdyż od 1/XI kurs marki polskiej utrzymuje się mniej więcej na jednym poziomie. Wstępujemy więc w okres roku 1922 pod hasłem stabilizacji marki polskiej.

Dawno oczekiwany, szalejący na Zachodzie kryzys gospodarczy dosięgnął i Polskę, odbijając się fatalnie w przemyśle, handlu i bankowości. Hasłem do zapoczątkowania u nas kryzysu posłużyła, w związku z nową konjunkturą gospodarczą, zwyżka marki polskiej, która kryzys przyspieszyła. To też przemysł nasz, rozwijający się dosyć pomyślnie po wojnie, poważnie zaniemógł, będąc pozbawionym środków obrotowych i pozostając z nagromadzonemi towarami, od których nabywania społeczeństwo w przewidywaniu zniżki cen zaczęło się gwałtownie powstrzymywać. Najpoważniej może odbił się kryzys przemysłowy na przemyśle włókienniczym, powodując zniżkę cen, dochodzących do 40%. Również wskutek przesilenia około 30% przemysłu drzewnego wstrzymało pracę. Do 20 października kryzys przemysłowy odebrał pracę w Polsce 146.000 ludziom, większość zaś fabryk pracuje po 3 razy w tygodniu.

Rząd w należytem zrozumieniu przyjścia z pomocą zagrożonemu przemysłowi przedsięwziął poważną akcję wyrażającą się w udzieleniu przeszło 20 miljardów pożyczek przemysłowych. (Obecnie Ministerstwo Przemysłu i Handlu rozporządza jeszcze ulgowym kredytem do wysokości 300 miljonów mk. na potrzeby przemysłu wydobywczego i przetwórczego), w zniżce taryf kolejowych na przewóz nafty i drzewa w wysokości od 40—80%, zamknięciu importu z zagranicy, obietnic co do ułatwień eksportu na Wschód. Jednak pomimo b. przychylnego stanowiska ze strony Ministra Przemysłu i Handlu sprawa wywozu na Wschód napotyka trudności w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, co powoduje słuszne niezadowolenie w sferach przemysłowych i kupieckich, podwyższeniu cła od towarów zagranicznych, wreszcie zawieszeniu 20% podatku od węgla.

Naogół przemysł posunął się w r. u. naprzód w kierunku rozbudowy. Co do węgla np. to produkcja jego w r. 1921 przewyższała produkcję z r. 1920 blisko o jeden miljon ton, produkcja w 1921 wyniosła w przybliżeniu 7.500.000 zaś w 1920 r. tylko 6 milj. 156 tys. tonn.

W sprawie handlu z zagranicą należy zaznaczyć, że sto-

sunki nasze znacznie się ożywiły. Najwięcej ożywione stosunki handlowe prowadziła Polska z Czechosłowacją Austrją i Niemcami, a zwłaszcza z Czechosłowacją. Zasadniczemi artykułami naszego wywozu były produkty naftowe (ropa naftowa, benzyna, parafina, ozokeryt, asfalt, waselina, gazolina), drzewo i przetwory drzewne, deski, bale, budulec, klepki, drzewo opałowe, (patrz bliższe szczegóły Przegląd Przemysłowo-Handlowy № 18).

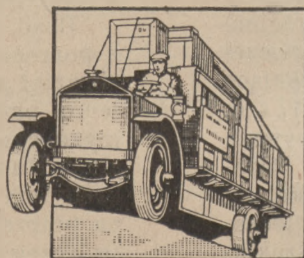
Ważnym zjawiskiem ubiegłego roku było przygotowanie i zawieranie traktatów handlowych, i umów gospodarczych. Po całorocznych pertraktacjach ma zostać podpisany w styczniu ważny dla nas traktat handlowy z Francją, dzięki któremu zacieśnią się bliżej nasze stosunki z Francją.

W styczniu również ma zostać przedłożona do ratyfikacji umowa handlowa polsko-rumuńska, dzięki której otwiera się dla eksportu polskiego droga na Bałkany i do Środkowej Azji.

Został również podpisany w dn. 20 października traktat handlowy z Czechosłowacją, (zawarty zasadniczo na rok), na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania

Została również uzupełniona wd. 8 stycznia 1921 r. Umowa z Austrją z dn. 17 marca 1920 r., na podstawie której Polska ma prawo za niewielką ilość węgla otrzymać materjały wybuchowe, stal, miedź, maszyny, artykuły elektrotechniczne i t. p.

Ostateczne zawarcie traktatu handlowego rozpocznie się w styczniu 1922 r.

W dn. 25 października została zawarta umowa z Gdańskiem na podstawie wzajemności (obywatele jednej strony korzystają na terytorjum drugiej z tych samych praw co jej właśni).

Na zasadzie umowy tej z dn. 1 stycznia 1922 r. zostaje zniesiona granica celna między Gdańskiem i Polską.

W wyniku dodatkowych pertraktacji w sprawie pewnych ulg celnych mnożnik taryfy cłowej w stosunku do Gdańska zniżony zostanie na artykuły potrzebne w przemyśle, rolnictwie i rękodzielnictwie na 10 — 50, podczas gdy mnożnik ten ogólnie wynosi 400.

Wreszcie sprawa nawiązania normalnych stosunków z Rosją stała się sprawą aktualną, odbywały się przedwstępne posiedzenia w M. P. i H. i tymczasowo udzielono pozwolenie wywiezienia do Rosji 570 wagonów towarów, zwłaszcza manufaktury.

Zaznaczyć również należy powstanie w r. 1921 giełdy pieniężnej w Warszawie, (na zasadzie ustawy z r. 1872 egzystowała t. z. Giełda Warszawska) Giełdy zbożowo-towarowej, powstanie komisji organizacyjnej do powołania do życia giełdy drzewnej.

Banki i spółki akcyjne szły w r. u. w kierunku rozwoju. Ilość banków w porównaniu z 1920 r. wzrosła znacznie, to samo da się powiedzieć i o nowych spółkach akcyjnych, których ilość w r. 1921 wynosiła 236, podczas gdy w r. 1920 tylko 135.

Al. J.

Państwowe majątki i przedsiębiorstwa przemysłowe.

Państwo Polskie posiada znaczny majątek, nieruchomy i ruchomy, który częściowo eksploatuje samo w własnym zarządzie, częściowo oddaje do eksploatacji, na tych lub innych warunkach (np. za opłatą czynszu dzierżawnego), osobom i spółkom prywatnym. Majątek ten stanowią: gmachy państwowe, głównie w użytkowaniu instytucji rządowych, dobra państwowe, już to, majątki rolne i lasy, majątki górnicze, mianowicie kopalnie węgla, rud cynkowych i żelaznych, nafty, soli kamiennej, warzelnie soli, nieeksploatowane jeszcze wielkie tereny, zajmujące setki kwadratowych kilometrów, z bogatemi złożami węgla, rud, soli, nafty, zdrojowiska lecznicze, koleje żelazne i t. p. Oprócz eksploatacji wymienionych majątków, Rząd prowadzi jeszcze rozmaite przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe; jedne z nich mają charakter regalii, jak np. poczty i telegrafy, monopole: tytoniowy, solny, i inne; drugie nie korzystają z takich przywilejów i konkurują z podobnemi przedsiębiorstwami prywatnemi, jak np. wielka Państwowa Fabryka olejów mineralnych (przetworów naftowych) w Drohobyczu. Wyniki finansowe prowadzo-

nych przez Rząd operacji gospodarczych przedstawiają miljardowe sumy, które decydują o ostatecznym charakterze budżetu państwowego; od nich bowiem zależy, czy bilans państwowy zamknie się deficytem, czy też zyskiem t. j. przewyżką dochodów państwowych nad wydatkami.

Powszechnie jest wiadomem, że gospodarka rządowa jest mniej sprawna od gospodarki prywatnej i działalność rządu, jako właściciela majątków i przedsiębiorcy przemysłowego, daje zwykle gorsze wyniki finansowe, niż działalność na tem polu osób i spółek prywatnych. Przykłady wielu państw słuszność takiego zdania potwierdzają; z sąsiadów naszych, w Austrji saliny stanowiące monopol rządowy, były prowadzone niedołężnie; w Rosji kwitła tylko, oparta na powszechnem pijaństwie, „rządowa operacja wódczana", a zamierały inne gałęzie przemysłu rządowego; jedynie w Prusach, przed wojną, takie wielkie przedsiębiorstwa rządowe jak koleje żelazne i kopalnie węgla (na Górnym Śląsku), były administrowane wzorowo i dawały poważne zyski.

Przyczyna niniejszej sprawności leży we właściwościach rządowej administracji: w jej biurokratyzmie, małej sprężystości, niezdolności do prędkich, a w wielu razach koniecznych, decyzji, oraz w braku umiejętności dostosowywania się do zmieniających się ogólnych warunków życia i konjunktur rynkowych. Dotychczasowa paroletnia praktyka w Polsce nie świadczy również dobrze o talentach administracyjnych Rządu; niektóre majątki i przedsiębiorstwa dają skarbowi Państwa pewne, stosunkowo nieznaczne dochody; inne zaś narażają Skarb na poważne straty, wielokrotnie przewyższające osiągane dochody; wystarczy przytoczyć tu kilka przykładów.

Największym objektem gospodarki państwowej są koleje żelazne; ogólna długość sieci kolejowej stanowi 18.301 klm., z których przypada na linje szerokotorowe—15.829 i na wązkotorowe—2.472 klm. W r. 1921 wydatki na eksploatację całej sieci miały wynieść 30,3 miljarda mk., dochody—26,1 miljarda, deficyt przewidywany był w sumie 4,2 miljarda; w rzeczywistości, według oświadczenia Ministra Kolei Żelaznych w komisji Sejmowej, deficyt dosięgnie 32 miljardów; cyfra taka wskazuje już wyraźnie na konieczność zreformowania gospodarki kolejowej, od góry do dołu. Minister skarżył się na brak talentów administracyjnych na stanowiskach kierowniczych; poza tem są jeszcze inne braki, mianowicie niepomiernie wielka liczba funkcjonarjuszów kolejowych rozmaitych stopni i jednocześnie niezwykle mała wydajność ich pracy. Te same braki w mniejszym lub większym stopniu, spostrzega się we wszystkich przedsiębiorstwach rządowych; wszędzie w nich zapoznaną jest elementarna podstawowa zasada każdego przedsiębiorstwa, że wydatki na płace i materjały powinny odpowiadać istotnej wartości opłacanej pracy i nabywanego towaru.

W szeregu majątków górniczych pierwsze miejsce zajmują kopalnie soli kamiennej (Wieliczka i Bochnia) i warzelnie soli, produkujące obecnie do 250.000 ton soli jadalnej rocznie; przy dobrej gospodarce, sól mogłaby się stać jednym z ważnych artykułów naszego eksportu. Saliny przeszły do Państwa Polskiego od rządu Austrjackiego w stanie wielkiego opuszczenia, technicznego i administracyjnego, z silnie wkorzenioną tradycją biurokratyczną, która hamowała i hamuje dotychczas ich rozwój; dla podniesienia rentowności salin konieczne są i nowe kosztowne inwestycje techniczne i zasadnicza reforma wewnętrznej gospodarki.

Majątki rolne, należące do państwa, są oddawane w dzierżawę osobom i instytucjom prywatnym; dzierżawa wynosi przeciętnie około 300 mk. z morgi; eksploatacja lasów rządowych daje zysku zaledwie około 900 mk. z morgi; jednem słowem skarb Państwa otrzymuje z majątków rolnych i lasów dochód kilkakrotnie niższy od dochodu, osiąganego przez właściciela prywatnego.

Tak samo nizkim jest dochód, otrzymywany ze zdrojowisk leczniczych, administrowanych przez Rząd (Ciechocinek, Busk, Krynica), pomimo, że frekwencja tych zdrojowisk, wobec trudności wyjazdów zagranicznych, jest obecnie bardzo liczna; przyczyna oczywiście leży w wadliwej ich administracji.

Prowadzenie przedsiębiorstwa przemysłowego wymaga umiejętnej i uczciwej administracji, racjonalnej rachunkowości, bez której niema dobrej gospodarki, wreszcie często znacznych nakładów, które opłacają się dopiero później, po upływie pewnego okresu czasu. Tym wszystkim wymaganiom, z natury swojej, gospodarka rządowa nie odpowiada i stąd też pochodzi mała rentowność przedsiębiorstw rządowych.

Zasada etatyzmu, jaka zapanowała w polityce ekonomicznej Rządu w pierwszym okresie tworzenia Państwa Polskiego, nie

dała w praktyce pomyślnych wyników, a gospodarcza działalność Rządu nie okazała się na wysokości postawionych zadań. Dziś rozpoczął się już okres likwidacji etatyzmu, trzeba jednak uniknąć przytem nowej ostateczności. Nie był-by np. wskazanym taki radykalny środek, jak sprzedaż wszystkich majątków państwowych i oddanie całkowicie w ręce prywatne wszystkich przedsiębiorstw rządowych; zarówno ze względów ekonomicznych, jak i politycznych, Rząd musi zatrzymać w swem rozporządzeniu i pewne majątki, i pewne przedsiębiorstwa. Wskazaną jest inna droga, mianowicie tworzenie, dla eksploatacji majątków państwowych i prowadzenia przedsiębiorstw przemysłowych, spółek mieszanych, z udziałem Rządu i osób prywatnych; Rząd wnosiłby do spółki dany objekt realny, druga strona dawała-by kapitał i umiejętność administracji.

Można przypuszczać, że zmodyfikowana w ten sposób działalność Rządu na polu przemysłu, nie pozbawiając go czynnego w przemyśle udziału i bezpośrednich wpływów, będzie w stanie zapewnić dla skarbu Państwa poważne z tego źródła dochody.

M. Łempicki.

Znaczenie radjotelegrafji dla życia gospodarczego i politycznego państwa.

Telegrafja bez drutu ten wielki tryumf wiedzy ludzkiej stała się w życiu państw zachodu i wschodu rzeczą codzienną będąc udoskonaleniem form współżycia między poszczególnymi ludźmi i całemi narodami. Państwo które niezdolne jest postawić u siebie tej dziedziny na należytym poziomie rozwoju, nie może być zaliczanym obecnie do katetegorji państw idących z postępem. Twórcze lata wojny utorowały radjotelegrafji bardzo szeroki zakres zastosowań, jednakże okres powojenny spotęgował jeszcze wielokrotnie sferę jej wpływów.

Uprzytomnijmy sobie co w tej dziedzinie zostało już wykonane u nas?

Przedewszystkiem Polska od roku 1918 pozostaje w stałej łączności radjotelegraficznej z całą Europą. W czasie działań wojennych ze stacji radjotelegraficznych polskich korzystały w dużym stopniu jedynie władze wojskowe i cywilne. W obecnym czasie stacja np. w Poznaniu administrowana od kilku miesięcy przez M. P. i T. już obsługuje również Dyrekcje pocztowo-telegraficzne wysuwając bezpośrednio do Anglji, Szwecji i t. d. radjotelegramy prywatne i handlowe. Taka bezpośrednia komunikacja dawała i daje możność unikania kosztownego tranzyta przez poszczególne państwa centralnej Europy, a co zatem idzie, redukuje koszta dochodzące przy używaniu telegrafu drutowego o wiele milionów marek.

Niezależnie od stacji poznańskiej, stałą łączność z Europą posiada nowo zbudowana przez wojskowość stacja radjotelegraficzna w Grudziądzu, która ze względu na system fal niegasnących, należy „par exelance" do kategorji stacji europejskich. Stacja warszawska, która chlubnie wywiązywała się przez dwa i pół lat z pracy z całą Europą obecnie ze względu na przestarzały system, nie podtrzymuje już korespondencji, a jedynie służy do nadawania 3 razy dziennie w stałych godzinach biuletynów metereologicznych, opracowanych przez Państw. Inst. Meteor., nadawania sygnałów czasu, a pozatem do nadawania komunikatów prasowych. Władze wojskowe polskie od pierwszych chwil uruchomienia stacji radjotelegraficznych starały się skierować rozwój radjotelegrafji polskiej na tory europejskie. Idąc za przykładem dużych stołecznych stacji Zachodu i Wschodu rozpoczęto nadawanie komunikatów wojennych we francuskim języku w charakterze radjotelegramów „CQ"

(dla wszystkich), a Ministerjum Spr. Zagr. w uzupełnieniu tych komunikatów podawało do wiadomości stacji europejskich różne sprawy z życia politycznego i gospodarczego Polski w objętości paruset słów dziennie. Ta nowoczesna propaganda bezwarunkowo odegrała swoją rolę w wywalczaniu przez Polskę należnego sobie stanowiska na forum europejskim.

Z zakresu prac stacji odbiorczych polskich należy podkreślić stałe przechwytywanie radjotelegramów „CQ" podawanych przez stacje europejskie, w językach: francuskim, angielskim, włoskim, niemieckim, rosyjskim i t. d. Materjały te zawierające różne dane tyczące się spraw polityczno-gospodarczych różnych krajów przedstawiają dość cenny materjał informacyjny, choć z łatwo zrozumiałych względów tendencyjny. W czasie wojny odbierane radjotelegramy prasowe podlegały cenzurze M. S. Z. a dopiero później przez pośrednictwo Polskiej Agencji Telegraficznej, były rozsyłane do dzienników. Obecnie PAT. otrzymuje te komunikaty do swego użytku bezpośrednio ze stacji.

Niezależnie od powyższej pracy stacje odbiorcze a głównie Centrala radjotelegraficzna w Krakowie stale były zajęte przechwytywaniem bardzo cennych biuletynów giełdowych zagranicznych i do czasu zorganizowania własnej stacji odbiorczej przez Państw. Inst. Meteor. przechwytywaniem biuletynów metereologicznych europejskich.

Nie należy zapominać, że wszystkie te prace były wykonywane przez stacje wojskowe, niezależnie od swych bezpośrednich zadań natury operacyjnej. Po podpisaniu pokoju, Sztab Gen. chcąc przyczynić się do podniesienia ruchu umysłowego na prowincji, zezwolił wojskowym stacjom, znajdującym się w poszczególnych miastach i miasteczkach na odbiór radjotelegramów prasowych nadawanych przez stację w Warszawie, a redagowanych przez Agencję East Express. Komunikaty te, nadawane w języku polskim 3 razy dziennie w tej samej sekundzie dla szeregu stacji, były systematycznie przechwytywane przez nasze stacje np. w Wilnie, Lwowie, Równem i t. d.

Wyszczególnione prace nie wyczerpują tego wszystkiego co jest robione w tej dziedzinie przez poszczególne państwa europejskie z wieloletnią kulturą radjotelegraficzną, pozatem skala tych prac może nie zawsze odpowiadała potrzebie, jednakże i to co zostało wykonane, może być chlubną kartą w pracach wojskowości polskiej w pierwszych latach budowy Państwa.

Obecnie z przejściem całego szeregu t. zw. stałych stacji radjotelegraficznych wojskowych pod zarząd cywilny (M. P. i T.), należałoby tylko sobie życzyć, aby żadna z tych spraw, która była poruszana powyżej, nie została przeoczona, wzgl. uszczuplona, a naodwrót zdawałoby się, że władze cywilne winny wszelkimi siłami starać się o ciągłe rozszerzanie i ulepszanie organizacji sieci radjotelegraficznej dla użytku całego społeczeństwa i poszczególnych jego obywateli.

Ta praca winna stać w bardzo bliskim kontakcie z młodym przemysłem radjotechnicznym polskim, który nie bacząc na bardzo trudne warunki, rozwija się coraz lepiej i daje nadzieję osiągnięcia z czasem zupełnej samowystarczalności w tej dziedzinie. A do tego rozwoju przemysłu bardzo się przyczyni rozwój radjotelegrafji amatorskiej, o ile odnośne organy państwowe nie będą odkładać na dalszą metę tej bardzo ważnej sprawy, która wymaga uregulowania na drodze prawodawstwa w postaci specjalnej ustawy o radjotelegrafji. Ustawy takie posiadają już poszczególne kraje Ameryki i Europy.

Inż. *K. J.*

KRONIKA KRAJOWA
PRZEMYSŁ

Przemysł cementowy.

Przemysł cementowy stanowi poważną gałąź całego polskiego przemysłu, zaś cement, jako artykuł eksportowy, odgrywa znaczną rolę w naszym bilansie handlowym.

Na obszarze Państwa Polskiego znajduje się obecnie 16 fabryk cementu, z których jeszcze jedna w odbudowie, zaś dwie na kresach wschodnich nieczynne wskutek wywiezienia maszyn przez Niemców i Rosję. Fabryki cementu rozmieszczone są w kraju, jak następuje:

	Ilość fabryk	Zdolność produkcyjna w tonnach
b. Król. Kongresowe	9	627000
Małopolska	3	294000
Kresy Wschodnie	2	270000
Śląsk Cieszyński	1	150000
Pomorze	1	35000
	16	1376000

Teoretyczna zdolność produkcyjna polskich fabryk cementu wynosi 1376000 ton, jednak faktyczna produkcja wynosiła w 1919 r 75% zdolności teoretycznej czyli 1032000 ton. Podczas wojny w przemyśle cementowym panuje zastój prawie zupełny, natomiast w 1920 r. produkcja wynosi już 26% sprawności teoretycznej, zaś w 1921 dochodzi do 36%. W miarę polepszenia się warunków produkcji, zwłaszcza dostarczanie dostatecznej ilości odpowiedniego węgla, produkcja cementu może wkrótce osiągnąć normy przedwojenne.

Dane statystyczne wykazują, iż b. Kongresówka przed wojną konsumowała 63% własnej produkcji, zaś wywoziła przeważnie do Rosji 37%, natomiast Małopolska konsumowała 55% a wywoziła 45%. Danych z innych dzielnic brak. Na podstawie powyższych danych statystycznych o konsumpcji i wywozie cementu można obliczyć zdolność eksportową naszego przemysłu cementowego. Zdolność ta jest znaczna i wynosi przy normalnej produkcji 250000.

Zjednoczenie spirytusowe.

Z powodu zawieszenia przez Rząd monopolu spirytusowego i połączonej z tem likwidacji Urzędu Spirytusowego w Poznaniu wyłoniła się konieczność zorganizowania gospodarki spirytusowej na obszarze b. dzielnicy pruskiej W tym celu założono pod kierownictwem Dr. Korytowskiego Tow. z ograniczoną poręką, obejmujące cały przemysł gorzelniczy i rektyfikacyjny b. dzielnicy pruskiej pod nazwą: „Zachodniopolskie Zjednoczenie Spirytusowe Towarzystwo z ograniczoną poręką" w Poznaniu. Do towarzystwa należą: Poznańska Spółka Okowiciana i Pomorska Spółka Okowiciana oraz wszystkie rafinerje spirytusu, a więc: Tow. Akc. „Akwawit" w Poznaniu, firma H. A. Winkelhausen w Starogardzie łącznie z rektyfikacją toruńską oraz firma C. A. Franke z Bydgoszczy. Własny kapitał Towarzystwa wynosi 200 miljonów marek, a odpowiedzialność 2 miljardy marek. Do głównego Zarządu Zachodniopolskiego Zjednoczenia Spirytusowego powołano pp.: Ks. dr. Wolszlegiera, W. Treskowa, Fr. Wuertza, Seifertha, Konrada Kamińskiego, Czesława Borowicza, Romana hr. Bnińskiego, dr. Jana Podkomorskiego, z których trzej ostatni tworzą Dyrekcję Towarzystwa. Na zastępców członków Głównego Zarządu wybrano pp.: dr. Józefa Glabisza, dr. Esden-Temskiego, Hoffmeyera, Kriesa.

Z gorzelnictwa.

Ministerstwo b. dzielnicy pruskiej zakazało przepalania w gorzelniach żyta. Odnośne rozporządzenie Ministerstwa przewiduje karę więzienia dla gorzelników, którzyby nie zastosowali się do powyższego. Każda wysyłka spirytusu z gorzelni będzie odtąd ściśle kontrolowana, a pozatem będzie badana chemicznie zawartość żyta w spirytusie.

Cukrownia Kruszwica.

Tow. Akc. Cukrowni Kruszwica wypłaca za 1920/21 rok obrachunkowy 20% dywidendy oraz bonus w wysokości 50%. Kapitał zakładowy Towarzystwa wynosi 6.000.000 mk.

Dr. Roman May, Chemiczna Fabryka Tow. Akc. w Poznaniu.

Dnia 15 grudnia 1921 r. odbyło się roczne walne zebranie akcjonarjuszów powyższego Towarzystwa. Towarzystwo osiągnęło za 1920/21 rok obrachunkowy 22.258.931 mk. czystego zysku, z którego wydzielono 30% dywidendy (za 1919/20 r. dywidenda wynosiła 15%).

Towarzystwo założone zostało w 1919 r. z kapitałem 6.000.000 mk., który w 1920 r. podwyższono drogą 2 dalszych emisji do 36.000.000 mk., a w 1921 r.—do 75.000.000 mk. Towarzystwo zakupiło fabrykę superfosfatów w Starołęce, oraz fabrykę kwasu siarkowego, azotowego i superfosfatu w Lubaniu. W roku sprawozdawczym, fabryki kwasu siarkowego musiały uledz gruntownemu remontowi. Fabrykację kwasu siarkowego z anhydrytu, rozpoczętą w 1920 r., przerwano, gdyż okazała się ona zbyt kosztowną w porównaniu z fabrykacją kwasu z pirytów. Dlatego też w drugiej połowie roku obrachunkowego uruchomione zostały obydwie fabryki kwasu siarkowego przepražające piryty.

Przy niedostatecznej produkcji kwasu siarkowego i niemożności sprowadzania kwasu odpadkowego z Górnego Śląska, wydajność obydwóch fabryk superfosfatów sięgała zaledwie 1/3 części produkcji przedwojennej. Do końca lipca 1921 r. Towarzystwo dostarczyło rolnictwu 2.190 wagonów superfosfatów.

W 1920 r. Towarzystwo wybudowało w Lubaniu przetwornię kości surowych na mąkę kostną i tłuszcz kostny; fabryka ta zaczęła produkcję w sierpniu 1921 r. W czerwcu 1921 roku rozpoczęto budowę fabryki kleju kostnego.

Ujednostajnienie ustawy przemysłowej w Polsce.

Dotychczas w trzech byłych zaborach państwa obowiązują różne ustawy przemysłowe, co pociąga za sobą liczne nieporozumienia i niedogodności. Obecnie wypracowana została przez odnośne ministerstwa jednolita ustawa przemysłowa dla całego państwa. Cechą charakterystyczną nowej ustawy jest tendencja do wyzwolenia handlu z krępujących go dotychczas więzów państwowego koncesjonowania. Liczba przedsiębiorstw, wymagających koncesji, ma być sprowadzona do minimum.

Rada naftowa.

Przy Starostwie górnjczem w Krakowie istnieje dotychczas Rada naftowa utworzona jeszcze przed wojną. Wówczas powyższa Rada miała dodatnie znaczenie dla polskiego przemysłu naftowego, transportowanego po macoszemu przez rząd austrjacki. Obecnie jednak warunki zmieniły się zasadniczo, zaś z chwilą utworzenia Państwowej Rady Naftowej przy Ministerjum Przemysłu i Handlu, która zajmuje się całokształtem polityki naftowej, Rada przy Starostwie górniczem w Krakowie stała się zbyteczną. To też Izba pracodawców w przemyśle naftowym w Borysławiu wystąpiła z wnioskiem do Ministerjum Przemysłu i Handlu o zniesienie Rady naftowej przy Starostwie górniczem w Krakowie.

Drzewo i waluta.

W całokształcie zamierzeń Rządu w dziedzinie naprawy finansów i uzdrowienia waluty wpłynęła znowu kwestja eksploatacji lasów i eksportu drzewa. Dotychczasowa polityka w tym względzie nie dała żadnych rezultatów. Obecnie sytuacja zmienia się, aczkolwiek doskonała konjunktura na rynkach zagranicznych minęła. Porobiono już nawet szereg tranzakcyj, zaś Komitet Ekonomiczny Ministrów ustalił dokładnie warunki wydzierżawienia eksploatacji Puszczy Białowieskiej. Sprawą tą zainteresowała się zagranica. Przy racjonalnej polityce i zniesieniu resztek etatyzmu, krępującego przedsiębiorców prywatnych, Państwo może tą drogą uzyskać znaczne dochody, co niewątpliwie wpłynie na uzdrowienie waluty.

Przedstawiciele Rosji Sowieckiej na Górn. Śląsku.

Na Górny Śląsk przyjechali przedstawiciele Sowietów, dla nawiązania stosunków z firmami górnośląskiemi. Dotychczas uskuteczniono większe zakupy materjałów kolejowych. Transporty zakupionych towarów pójdą na Lubekę, a stamtąd drogą wodną do Rewla. Należność uregulowana będzie czekami na banki amerykańskie w walucie złotej.

Nowe Towarzystwa Akcyjne.

We Wrześni zawiązało się Tow. Akc. p. f. „Tartak we Wrześni". Celem Towarzystwa jest przetarcie drzewa, fabrykacja skrzyń i handel drzewem. Kapitał akcyjny wynosi 15.000.000 marek i składa się z 500 akcji po 10.000 mk., z 1000 akcji po 5.000 mk., z 5.000 akcji po 1.000 mk. Akcje są na okaziciela, wydaje się je po kursie 120%. Do Rady nadzorczej należą; Stanisław Konieczny, Wojciech Cichocki, Stefan Golcz, Stanisław Smodlibowski. Zarząd: Józef Bartkowski.

*

Istniejąca w Opalenicy garbarnia W. Sawickiego i S-ki przeszła na własność Tow. Akc. p. f. „Tow. Akc. Garbarnia Parowa W. Sawicki i S-ka". Towarzystwo finansowane jest przez Bank Zjednoczenia w Poznaniu. Kapitał zakładowy nowoutworzonego Towarzystwa wynosi 30.000.000 marek. Do Rady Nadzorczej zostali wybrani: Kazimierz Konopacki, dr. F. Rosner, dr. M. Lisocki, dr. W. Maleszewski, J. Broniewicz, A. Psarski, A. Krzymiński, A. Wachowiak. Zarząd stanowią: Br. Chojnowski, E. Sawicki, Fr. Dąbkowski.

Tow. Akc. R. Barcikowski.

Tow. Akc. R. Barcikowski w Poznaniu wypłaca za 1920/21 r. obrachunkowy 30% dywidendy. Przy kapitale akcyjnym 50.000.000 marek osiągnięto 16.677.422 mk. czystego zysku.

Tow. Akc. R. Barcikowski założone zostało w 1919 r. przy udziale finansowym Polskiego Banku Handlowego. Towarzystwo przejęło istniejące od 1869 r. przedsiębiorstwo R. Barcikowskiego w Poznaniu. Towarzystwo prowadzi handel materjałami aptecznemi i drogeryjnemi a także wyrabia we własnej fabryce środki galeniczne. Towarzystwo posiada ekspozytury w Warszawie i Gdańsku.

KRONIKA KRAJOWA

HANDEL

Izba handlowa polsko-włoska w Rzymie.

W najbliższym czasie ma być otwarta Izba handlowa polsko-włoska w Rzymie, przy którym będzie urządzone muzeum próbek wyrobów polskich. Muzeum takie ma ułatwić nawiązanie stosunków handlowych z Włochami, które wykazują duże zainteresowanie się niektóremi naszemi wyrobami.

Prezydent Sahm o umowie Polsko-Gdańskiej.

Na posiedzeniu Senatu gdańskiego w d. 28 grudnia, prez. Sahm, podkreślając dobrą wolę Polski przy zawieraniu umowy, zakończył słowami: „zwłaszcza uzupełniające układy celne dowiodły, że Polska z dyplomatyczną mądrością nie chce pozostać obojętną na potrzebę i niedomagania życia gospodarczego, lecz gotowa jest ze swej strony przyczynić się do wzmożenia naszej siły ekonomicznej i do poparcia przedsiębiorców i robotników gdańskich".

Wywóz likierów.

Kupcy włoscy zainteresowali się znanemi zresztą już dawniej na rynku włoskim likierami polskiemi. Izba handlowa polsko-włoska w Warszawie zwróciła się do Ministerjum Przemysłu i Handlu w sprawie podatku od spirytusu i cukru, potrzebnych do wyrobu likierów. Zniesienie powyższego podatku od likierów eksportowanych pozwoli polskim producentom konkurować z producentami innych krajów, gdyż bardzo znacznie obniży cenę likierów.

Handel z sowietami.

Przedstawiciel rosyjskiego „Wniesztorgu" zakupił w Polsce znaczne ilości manufaktury, gwoździ i innych artykułów pierwszej potrzeby, płacąc gotówką. Transporty w ilości 570 wagonów mają być wysłane do Rosji w styczniu r. b Narazie Sowiety płacą gotówką, lecz w przyszłości, nawiązując stałe stosunki handlowe z Polską, zamierzają czynić zakupy na kredyt podobnie jak to ma miejsce w Niemczech.

Umowa handlowa z Rosją.

Według art. XXI traktatu pokoju zawartego w Rydze dnia 18 marca 1921 roku między Polską a Rosją i Ukrainą obie układające się strony zobowiązały się przystąpić do rokowań w sprawie umowy handlowej i umowy o kompensacyjnej wymianie towarów nie później niż w 6 tygodni od dnia ratyfikacji powyższego traktatu. Termin określony w traktacie pokojowym dawno minął, lecz do rokowań nie przystąpiono. I słusznie, gdyż wobec niejednokrotnie stwierdzonej złej woli rządu rosyjskiego i ukraińskiego, przejawiającej się w świadomem i celowem niewykonywaniu postanowień traktatu ryskiego, zawieranie nowej umowy, której postanowienia również nie byłyby wykonywane, nie miało sensu. Lecz sowietom potrzebna jest umowa handlowa z Polską, przeto zmieniły swoje stanowisko w sprawie wykonania postanowień traktatu ryskiego. Równocześnie przedstawiciele dyplomatyczni rządów Rosji i Ukrainy w Warszawie oświadczali gotowość zawarcia umów handlowych. Od czasu zawarcia pokoju z Rosją i Ukrainą właśnie te dwie sprawy: wykonanie postanowień traktatu ryskiego i zawarcie umów handlowych stanowią najważniejsze zagadnienie w stosunkach polsko-rosyjskich i polsko-ukraińskich.

Obecnie sprawa przystąpienia do rokowań w celu zawarcia umowy handlowej z Rosją stała się aktualną. Zasadniczo rokowania rozpoczną się wkrótce. Niewiadome jest jeszcze miejsce rokowań. Tymczasem, w przededniu przystąpienia do rokowań, przedstawiciel „Wniesztorgu" w Warszawie poczynił znaczniejsze zakupy towarów pierwszej potrzeby, zwłaszcza manufaktury. Przystąpienie do rokowań gospodarczych stanowi nowy etap w stosunkach polsko-rosyjskich.

Umowa handlowa Polski z Węgrami.

Rokowania w sprawie zawarcia umowy handlowej między Polską a Węgrami łozpocząć się mają w Warszawie w Styczniu 1922 r.

Pozwolenie na przywóz do Rosji.

Poselstwo Rosyjskie w Warszawie zawiadomiło, że wszelkiego rodzaju ładunki, nie wyłączając przeznaczonych dla świadczenia pomocy głodnym i dla celów dobroczynnych, zarówno jak i bagaż pasażerów o ile przewyższa potrzeby osobiste podróżującego winny uzyskiwać przy wwozie na terytorjum R. S. F. S. R. zezwolenie Handlowej Delegacji Rosyjskiej mieszczącej się w hotelu „Rzymskim" pokój Nr. 48.

KRONIKA FINANSOWA

Bilans handlowy Litwy Kowieńskiej.

Według urzędowych danych bilans handlu zagranicznego Litwy Kowieńskiej za pierwsze półrocze 1921 r. przedstawia się jak następuje:

przywóz . . 343,295,783 mk. n.
wywóz . . . 129,649,318 „ „

Nadwyżka przywozu wynosi więc 213,646,465 mk., czyli wywóz stanowi 37,7% przywozu. Jest to znaczny deficyt, tembardziej zasługujący na uwagę, że bilans handlowy Litwy Kowieńskiej w 1920 r. był czynny.

W okresie sprawozdawczym Litwa przywoziła następujące towary:

materjały włókniste	116,420,000 mk.
żywność	76,000,000 „
wyroby metalowe . .	49,500,000 „
papier i wyroby papierowe	11,303,000 „
artykuły chemiczne .	12,500,000 „
tytoń i wyroby tytoniowe	8,500,000 „

Dominujące stanowisko w przywozie Litwy zajmują Niemcy. Przywóz z Niemiec wynosi około 75% całkowitego przywozu. Również pod względem wywozu z Litwy Niemcy są pierwszym odbiorcą i dopiero za nimi idzie Anglja.

Wywóz z Litwy obejmują towary:

drzewo	65,000,000 mk.
jaja	30,800,000 „
szczecina	11,500,000 „
len	2,700,000 „
nasiona lniane .	4 000,000 „

Udział poszczególnych państw w przywozie i wywozie litewskim charakteryzuje handel zagraniczny Litwy Kowieńskiej.

Kraj	Przywóz w mk.	Wywóz w mk.
Niemcy . . .	239,884,057	74,807,000
Kłajpeda . .	30,075,139	14,891,000
Gdańsk . . .	27,551,257	—
Holandja . .	14,878,625	—
Ameryka . .	7,783,661	936,000
Łotwa . . .	6,809,899	6,000,000
Anglja	5,683,466	32,033,000
Japonja . .	2,276,195	—
Szwajcarja .	1,110,665	—
Polska	1,016,616	—
Wilno	—	215,000
Rosja	—	684,000

Udział Polski w przywozie do Litwy Kowieńskiej wynosi zaledwie 0,3%. Analiza bilansu litewskiego wykazuje, iż Litwa wywozi przeważnie surowce, natomiast przywozi wytwory przemysłu, będące rynkiem zbytu dla przemysłu niemieckiego.

Z giełdy poznańskiej.

Akcje IV-ej emisji Poznańskiego Banku Ziemian, Tow. Akc. w Poznaniu, na nominalną sumę 75.000.000 mk., zostały dopuszczone do handlu i urzędowego notowonia korsów na Giełdzie Poznańskiej. Całkowity kapitał zakładowy Banku wynosi 100 miljonów marek. Akcje IV-ej emisji biorą udział w dywidendzie od 1-go lipca 1921 r.

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka.

Dnia 30 listopada 1921 r. odbyło się walne zebranie akcjonarjuszy Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu. Sprawozdanie z działalności Banku za 1920/21 rok obrachunkowy zdawał dyr. Waszyński. Rok sprawozdawczy był bardzo pomyślny dla Banku. Oprócz handlu produktami rolnemi Bank przyjmował żywy udział w uprzemysłowieniu kraju, finansując szereg przedsiębiorstw, szczególnie związanych ściśle z przemysłem rolniczym. Działalność ta wymagała powiększenia fuuduszów własnych Banku, to też w 1920 r. podwyższono kapitał akcyjny o 19.000.000 mk. do 25.000.000 mk., a w lipcu 1921 r. do 80.000.000 mk.; w związku z tem fundusze rezerwowe Banku wzrosły do wysokości 25.000.000 mk. Bank posiada 5 oddziałów: w Warszawie, Gdańsku, Inowrocławiu, Toruniu i Ostrowie, w najbliższym zaś czasie zamierza otworzyć kilka dalszych filji, szczególnie na Kresach Wschodnich i na Śląsku. Bank posiada cały szereg nieruchomości, a mianowicie: 3 wielkie spichrze i kamienicę w Poznaniu, kamienicę w Warszawie, dwa domy w Gdańsku, spichrze i dom w Ostrowie oraz wielkie spichrze w Inowrocławiu.

Ogólny obrót Banku w roku sprawozdawczym wynosił 6,7 miljarda marek. Po poczynieniu znacznych odpisów pozostało do podziału 28.107.433 mk. czystego zysku, z którego wyznaczono 30% dywidendy; na rezerwy przeznaczono z górą 12.000.000 mk., na cele społeczne ofiarowano 2.500.000 marek.

Ustępujących członków Rady Nadzorczej zebranie wybrało ponownie, a pozatem powiększono skład Rady do liczby 16 członków przez wybór dr. Łangowskiego z Gdańska, dr. Tempskiego z Torunia, dyr. Korwin-Szymanowskiego i Grodzkiego z Warszawy.

KRONIKA ROZPORZĄDZEŃ

Pełnomocnictwa Ministra Skarbu.

W dniu 2 stycznia r. b. weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie udzielenia Ministrowi Skarbu pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami. Mocą tej ustawy Minister Skarbu otrzymał pełnomocnictwo do końca 1922 do wydawania rozporządzeń, które mogą dotyczyć w szczególności warunków posiadania, nabywania i gromadzenia walut zagranicznych i dewiz, dysponowania, lombardowania i innych obrotów niemi oraz dokonywania tranzakcyj w tych walutach, obrotów markami polskiemi w stosunku do krajów zagranicznych, wywozu zagranicę walut zagranicznych i dewiz, marek polskich, oraz wszelkich wogóle papierów wartościowych, wreszcie organizacji kontroli i nadzoru nad całokształtem obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi. Osoby, wykraczające przeciwko rozporządzeniom, wydanym na podstawie niniejszej ustawy, ulegają karze do 5 lat więzienia i 10 miljonów marek grzywny (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 748). W tym samym numerze Dziennika Ustaw ogłoszono dwie uchwały sejmowe, z których pierwsza głosi, iż do czasu uzyskania równowagi w budżecie Rzeczypospolitej—Sejm nie będzie uchwalał wydatków bez zgody Ministra Skarbu, druga natomiast wzywa Rząd do przedstawienia wniosków na podstawie propozycji Ministra Skarbu w przedmiocie zmniejszenia ilości władz, urzędów i zakładów państwowych oraz personelu w nich zatrudnionego.

Minister Skarbu otrzymał więc bardzo szerokie pełnomocnictwo w zakresie państwowej gospodarki finansowej.

Ograniczenia obrotu dewizami i markami zagranicznemi.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 795) wprowadza ograniczenia obrotu dewizami i walutami zagranicznemi, przedłużając moc obowiązującą rozporządzeń wydanych dotychczas w tej materji.

Likwidacja Ministerjum Aprowizacji.

Mocą ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. 106 poz. 774) i w związku z likwidacją Ministerjum Aprowizacji uprawnienia Ministra Aprowizacji, jako władzy administracyjnej, przechodzą z dniem 1 stycznia 1922 r. na Ministra Spraw Wewnętrznych.

Płatne blankiety telegraficzne.

Rozporządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 26 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 778) wprowadzono z dn. 1 stycznia 1922 r. płatne blankiety telegraficzne do nadawania telegramów państwowych i prywatnych po cenie 5 mk. za sztukę.

Ulgi celne.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 30 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 754), przedłużono aż do nowego zarządzenia moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 18 sierpnia 1921 r, w przedmiocie ulg celnych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 471) oraz rozporządzenia z dnia 13 października 1921 r. w przedmiocie ulg celnych dla taśm plecionych ze słomy (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 653).

Dekrety o miarach.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 752) rozciągnięto moc obowiązującą art. 23 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. na obszar b. dzielnicy pruskiej.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 17 listopada 1921 r. rozciągnięto moc obowiązującą dekretem o miarach z d. 8 lutego 1919 r. na województwa: nowogrodzkie, poleskie i wołyńskie, oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 716).

Podatek od oleju skalnego.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 717) podwyższono podatek spożywczy od oleju skalnego, przewidziany w § 2 austrjackiej ustawy z dnia 26 maja 1882 r. oraz w części VI cesarskiego rozporządzenia z dnia 17 lipca 1899 r. do 4000 mk. od 100 kg. wagi netto. Równocześnie rozszerzono moc obowiązującą powyższej ustawy i rozporządzenia na cały obszar Rzeczypospolitej oraz uchylono moc obowiązującą ustaw i rozporządzeń wydanych w przedmiocie handlu i opodatkowania przetworów oleju skalnego.

Podwyższenie akcyzy od zapałek.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 718) podwyższono od 1 stycznia 1922 r. podatek od zapałek z 1 mk. na dwie od pudełka zawierającego nie więcej, niż 60 szt. zapałek. Zapalniczki w b. zaborze austrjackiem opodatkowano w wysokości od 50 do 300 mk. w zależności od wielkości.

Opodatkowanie zapałek w b. dzielnicy pruskiej normuje Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 24 listopada 1921 r. o podwyższeniu i sposobie pobierania podatku od zapałek na obszarze b dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 719).

Opłaty komisowego.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 10 grudnia 1921 roku. (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 758) podwyższa i zmienia dotychczasową taksę komisowego, pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Kopalnie platyny.

Przemysłowcy amerykańscy prowadzą rokowania z rządem sowietów w sprawie uzyskania koncesji na eksploatację uralskich i syberyjskich kopalń platyny. Rokowania zostaną uwieńczone zapewne pomyślnym rezultatem, gdyż rząd sowiecki zdradza chęć udzielenia koncesji. Produkcja platyny w Rosji przed wojną wynosiła $^3/_4$ całej światowej produkcji.

Zapas złota.

Rząd sowiecki systematycznie wywozi w tajemnicy złoto zagranicę, wobec czego zapas złota szybko topnieje i według ostatnich danych wynosi zaledwie 82 miljony rubli.

Polityka gospodarcza sowietów.

Sowiety, widząc bankructwo gospodarki komunistycznej na całej linji, przechodzą do gospodarki kapitalistycznej, aby w ten sposób podnieść kraj gospodarczo i utrzymać się przy władzy. Stanowisko takie zajął nietylko Lenin, lecz również Trocki. Podobno nawet sfery antybolszewickie w Rosji godzą się na zmianę systemu. Rząd sowiecki sądzi, iż, nie stosując represji, zdoła na gruncie ekonomicznym dojść do porozumienia ze sferami antybolszewickiemi.

„Prodnałog" na Ukrainie.

Według Władimirowa „prodnałog" wyznaczony w wysokości 117 miljonów pudów zawiódł zupełnie wskutek nieurodzaju i ukrywania przez włościan ilości posiadanej ziemi. Zebrano tylko 50 miljonów pudów. W związku z tem dokonano redukcji robotników państwowych z 700 tysięcy do 240 tysięcy i urzędników sowieckich z 300 tysięcy do 140 tysięcy. Wskutek nieurodzaju zdarzają się wypadki śmierci wśród ludzi oraz zdycha wiele koni.

Odszkodowania niemieckie.

Rząd niemiecki ogłosił o swej niewypłacalności. Sfery finansowe angielskie nie chcą udzielić Niemcom kredytu, nie mając gwarancji co do lokaty swych kapitałów. Rząd angielski pod presją trudności sytuacji gospodarczej kraju dąży do odbudowy finansowej Europy i niedopuszczenia do katastrofy w Niemczech, które posiadają wielkie znaczenie dla handlu angielskiego. W tym celu zamierza umorzyć zobowiązania francuskie i zażądać od Stanów Zjednoczonych, aby umorzyły zobowiązania angielskie. W ten sposób poprawiłaby się sytuacja finansowa Francji, co dałoby możność uwolnienia Niemców od płacenia 26% podatku od ogólnego funduszu reparacyjnego. Wtedy zobowiązania Niemców zostałyby zredukowane, zaś na zapłacenie ich otrzymaliby kredyty w Anglji i Ameryce. Na amortyzację otrzymanych kredytów rząd niemiecki pobierałby nadal 26% podatek eksportowy.

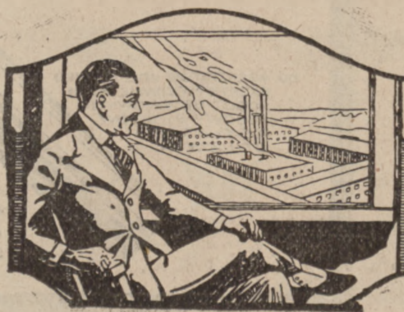
Rząd niemiecki, ogłaszając o swej niewypłacalności, porozumiał się z rządem angielskim.

Włoskie placówki handlowe.

Rząd włoski, rozumiejąc znaczenie placówek ekonomicznych zagranicą, wysyła radców handlowych do wszystkich krajów, które posiadają dla Włoch znaczenie pod względem gospodarczym. W krajach, z któremi Włochy utrzymują bliższe stosunki handlowe, oprócz radców handlowych, utrzymują agentury handlowe. Do kompetencji radcy handlowego należy całokształt spraw gospodarczych danego kraju, natomiast agentury ułatwiają przeprowadzanie poszczególnych tranzakcyj.

Konferencja państw sukcesyjnych

W miesiącu lutym 1922 r. ma się odbyć w Rzymie konferencja państw sukcesyjnych byłej monarchji austrowęgierskiej w celu uregulowania reszty spraw finansowych i gospodarczych, wynikających z traktatów pokojowych.

Obniżenie płacy zarobkowej w krajach dotkniętych bezrobociem.

Z krajów, dotkniętych bezrobociem, coraz częściej dochodzą wiadomości o zgodzie robotników na obniżenie płacy. Ostatnio obniżono płacę robotnikom metalowym w Wenecji i Liworno, na mocy nowej umowy, zawartej między przedsiębiorcami i związkami robotniczemi.

Układ Czesko-Sowiecki.

W połowie stycznia oczekiwane jest zawarcie układu handlowego pomiędzy Czechosłowacją a Rosją Sowiecką. Rząd czeski zapewnił delegację rosyjską, że umowa polsko-czeska nie zawiera nic takiego, co mogłoby szkodzić interesom Rosji.

Stosunki Sowiecko-Niemieckie.

Przedstawicielstwo handlowe Sowietów w Berlinie z polecenia obecnego Banku Państwa wyznaczyła na korespondentów tego banku następujące banki niemieckie: Berliner Handelsgesellschaft Deutsche Bank, Disconto Gesellschaft Dresdener Bank, oraz Dom Bankowy M. Warburg & Co w Hamburgu. Wobec tego banki powyższe, mają prawo przyjmować przekazy pieniężne na Rosję.

Przywóz do Rosji Sowieckiej.

Według danych, ogłoszonych w piśmie „Ekonomiczeskaja Żyźń" znacznie wzrósł w trzecim kwartale roku ub. przewyższając trzykrotnie obroty kwartału drugiego. Co się tyczy wywozu, to choć stosunek do poprzedniego kwartału nie jest tak duży, jednak i tu daje się zauważyć zwiększenie. Prawie połowę przywozu stanowią artykuły żywnościowe; następne z kolei miejsce zajmują materjały opałowe, dalej metale i wyroby metalowe.

Głównemi dostawcami Rosji są: Anglja, Niemcy, Stany Zjednoczone i Szwecja, które rozwożą 83,4% całego importu. Pozostała ilość wywożonego towaru dzieli się między Holandją, Danją i Łotwą. Ościenne państwa w handlu zagranicznym z Rosją odgrywają b. nieznaczną rolę. W pierwszych trzech kwartałach 1921 roku, Polska wywiozła do Rosji (za pośrednictwem 6-ej Armji) 23.110 pudów, co stanowiło zaledwie 0,1% ogólnego wwozu. Jako punkt tranzytowy, Polska w owym okresie również nie zyskała żadnego znaczenia

RÓŻNE

II Targ Poznański.

Prace przygotowawcze do II Targu Poznańskiego postąpiły bardzo znacznie. Zgłoszenia napływają licznie. Podczas samych świąt Bożego Narodzenia wpłynęło 127 zgłoszeń z wszystkich dzielnic. Najobszerniejsze miejsce zamówiła dotychczas znana fabryka maszyn H. Cegielski w Poznaniu, która będzie zajmowała 600 mtr. kw. przestrzeni. Zagranica okazuje duże zainteresowanie II Targiem Poznańskiem; są liczne zapytania z całej Europy, a także z Ameryki. Czechosłowacja ofiarowała miejsce na propagandę dla II Targu Poznańskiego na wiosennym Targu w Pradze, który odbędzie się na początku marca 1922 roku.

W celu zainteresowania jaknajszerszych firm II Targiem Poznańskiem oraz w celu informowania o postępach prac, względnie o nowych rozporządzeniach, dotyczących II Targu Poznańskiego, postanowił Miejski Urząd Targu Poznańskiego wydawać specjalne pismo p. n. „Biuletyn II Targu Poznańskiego". Biuletyn ukazywać się będzie 2 razy miesięcznie począwszy od 1 stycznia 1922 roku, w czasie zaś Targu—codziennie. Biuletyn ten będzie bogato ilustrowany; poszczególne numery ukażą się nawet w obcych językach. Wydawnictwo biuletynu powierzył Urząd Tow. Akc. „Reklamie Polskiej" i Warszawskiej Agencji Wydawniczej „Waw".

Pozatem wydany zostanie, podobnie jak w roku zeszłym „Przewodnik po II Targu Poznańskim", w formie książki adresowej oraz podług branż wystawców. W dziale ogłoszeniowym zostaną zamieszczone także reklamy firm nie biorących udziału w Targu. Ażeby udostępnić Przewodnik zagranicy, wydany zostanie odpowiedni klucz w kilku językach. Opracowaniem Przewodnika zajmuje się także Tow. Akc. „Reklama Polska" i Warszawska Agencja Wydawnicza „Waw" Złota 5.

Wreszcie wykończony jest artystyczny plakat II Targu Poznańskiego, przedstawiający wieżę Górnośląską z dojazdem kolejowym.

II Targ Poznański będzie się mieścił tuż przy dworcu kolejowym, na placu przy wieży Górnośląskiej oraz na placu Liwonjusza, który oddalony jest tylko o pięć minut drogi od głównego placu i połączony z nim mostem dworcowym. Udział w II Targu Poznańskim przyjmować będą mogli tylko obywatele Rzeczypospolitej włącznie Górnego Śląska oraz Ziemi Wileńskiej i Gdańska. Ubikacji przygotowano znacznie więcej, wskutek czego mogą być również wystawione towary zagraniczne, o ile są reprezentowane przez obywateli ziem polskich, przyczem towary te muszą być oznaczone jako zagraniczne z wymienieniem odnośnego kraju.

Targ w Utrechcie.

Targi czasowe, które—jak się zdawało przed wojną—na Zachodzie zanikały, a prosperowały jedynie w krajach wschodnich, gdzie handel stały słabo był rozwinięty, po wojnie stały się zjawiskiem zwykłym.

Niedawno odbył się targ w Lugdunie, na którym „Towarzystwo Przyjaciół Polski" otrzymało dla Polski dwa pawilony. Obecnie Izba handlowa polsko - holenderska zawiadamia, iż w lutym 1922 r. odbędzie się targ w Utrechcie; kupców holenderskich interesują następujące artykuły polskie: cement, artykuły budowlane, maszyny rolnicze, wyroby włókiennicze, wyroby szklane, meble, wyroby skórzane i wyroby przemysłu ludowego. Zapisy na udział w jarmarku przyjmuje polsko - holenderska izba handlowa, Warszawa, ul. Foksal 17 m. 2, tel. 57-60.

Umowa Włosko-Rosyjska.

Włochy zawarły z Rosją sowiecką umowę, wzorując się na umowie angielsko-rosyjskiej. Obydwie umawiające się strony przyrzekają sobie, że nie będą prowadziły wrogiej propagandy oraz pozwolą, aby obywatele każdej strony wrócili do kraju. W 6 miesięcy po wejściu w życie niniejszej umowy ma być zawarty specjalny traktat handlowy.

Sprzedaż portu w Toruniu.

Magistrat miasta Torunia pertraktuje z angielską firmą „Vickers" w sprawie sprzedaży jej akcji Tow. Akc. Toruńskiego Portu Drzewnego. Miasto jest właścicielem połowy akcji tego Towarzystwa. Firma „Vickers" zamierza, po dojściu do skutku układu, uruchomić wielkie zakłady dla budowy statków rzecznych.

Konferencja Kolejowa.

W styczniu odbyć się ma w Rydze konferencja kolejowa, w której wziąć mają udział Łotwa, Estonja, Polska i Czechosłowacja. Na konferencji omawiana będzie między innemi sprawa bezpośredniego połączenia Praga-Warszawa-Ryga-Rewel.

O pewną sumę w budżecie.

Gdyby ktoś zadał sobie trud obliczenia jaką sumę wpływów osiągnęły wszystkie pisma w Polsce ze swoich działów ogłoszeniowych, przekonałby się wówczas, że przemysł i handel w Polsce wydał na ogłoszenia miljardowe sumy.

A jednak w budżecie rzadko której z firm uwzględniana jest suma przewidywanych wydatków reklamowych.

Dzieje się to dlatego, iż nasze sfery przemysłowo-handlowe nie zdając sobie sprawy, jak ważnym czynnikiem w rozwoju każdego przedsiębiorstwa jest reklama, stosują ją chaotycznie, bezplanowo zmuszane do niej albo chwilowym zastojem, albo innemi okolicznościami, albo, co najczęściej bywa, natarczywością i wymową agentów ogłoszeniowych.

Dopiero po zamknięciu roku bilansowego przemysłowiec lub kupiec stwierdza z przerażeniem, iż wydatki na reklamę wyniosły sumę nader poważną i przyrzeka sobie solennie, iż w roku następnym będzie odpornym na wszelkie propozycje reklamowe i istotnie w ciągu kilku lub kilkunastu pierwszych tygodni odrzuca je stale, nie badając nawet ich wartości gatunkowej.

Powtarza się to z roku na rok.

Należałoby jednak doradzać zmianę w tym systemie.

Pewna suma w budżecie przeznaczona na wydatki reklamowe da przedewszystkiem możność przekonania się o celowości reklamy, o jej skuteczności, pozatem zmusi do obmyślenia planu jej wydatkowania, do podjęcia starań, aby zużytkować ją oszczędnie z największą korzyścią dla przedsiębiorstwa.

Umiejętne wykorzystanie działania reklamy wymaga posiadania pewnych wiadomości specjalnych. Już samo zredagowanie ogłoszenia, układ, forma, wybór odpowiednich pism i wydawnictw lub sposobów reklamy nastręcza wiele trudności, bez których pokonania nie może się udać przeprowadzenie celowego planu kompanji reklamowej.

Dlatego też zagranicą żaden przemysłowiec lub kupiec, o ile nie posiada specjalnego wydziału reklamowego, kierowanego przez siłę zawodową, nie załatwia bezpośrednio swojej reklamy, lecz zwraca się do poważnej instytucji reklamowej i, komunikując jej preliminowaną na ten cel sumę, żąda opracowania planu kampanji reklamowej na okres całoroczny. Po otrzymaniu takiego planu, po dokonaniu w nim tych zmian, które są niezbędne ze względu na specjalne warunki lub życzenia osobiste, całokształt dalszej akcji przejmuje już biuro reklamowe, załatwiając wszelkie sprawy, związane z reklamą w imieniu firmy.

Pozbawia to właściciela lub kierownika przedsiębiorstwa potrzeby konferowania z agentami, zastanawia się nad korzystnością tych lub innych propozycji, wnikania w szczegóły i drobiazgi całej akcji. Przejmuje to wszystko instytucja reklamowa, króra w interesie własnym dokłada starań i wysiłków, aby wyniki, przeprowadzonej przez nią akcji reklamowej przyniosły jak największe zyski klijentowi, aby zadowoliły go w zupełności, zachęcały do powierzania nadal tej sprawy tej a nie innej instytucji reklamowej.

Ten system, oddawna stosowany zagranicą, warto zastosować i u nas, zwłaszcza obecnie, gdy w niedalekim czasie do konkurencji stanie na rynku naszym zagranica, z którą zawarliśmy już szereg umów handlowych.

Ofensywę swoją rozpocznie ona od reklamy, traktowanej poważnie i umiejętnie.

Trzeba jej będzie przeciwstawić takąż reklamę u nas, jest bowiem ona najlepszym bo bezpośrednim sposobem dotarcia do szerokiego ogółu odbiorców.

Chodzi więc jedynie o pewną sumę w budżecie i o umiejętne wydatkowanie tej sumy.

J. P.

MEBLARSTWO POLSKIE NA POMORZU.

Unarodowienie przemysłu i handlu zwłaszcza na terenach odzyskanych dla Polski, to rzecz pierwszorzędnej wagi nietylko pod względem gospodarczym, lecz i politycznym.

W zrozumieniu doniosłości tego zadania instytucje finansowe w Wielkopolsce nie skąpią pomocy, współdziałając z inicjatywą w tym kierunku idącą.

W roku 1921 Bank Przemysłowców i Polski Bank Komisowy przyczyniły się do sfinansowania Towarzystwa Akcyjnego p. f. „Starogardzka Fabryka Mebli", które objęło w posiadanie, w drodze wykupu z rąk obcych, renomowaną, zasobną pod względem technicznym, wielką fabrykę mebli, istniejącą pod firmą „Martin Neustadt" w Starogardzie.

Zakłady fabryczne, zajmujące teren o powierzchni przeszło 4 morgów własnego gruntu, posiadają dziesięć budynków, zbudowanych masywnie, całkowita zaś instalacja maszynowa, zmontowana na krótko przed wybuchem wojny, przy zastosowaniu najnowszych urządzeń, któremi posługuje się zagranica w fabrykacji meblarstwa, znajduje się w jaknajlepszym stanie.

Do tego dodać należy wyjątkowo korzystne położenie fabryki tuż przy dworcu kolejowym, na linji Poznań—Gdańsk—Berlin.

Specjalnością „Starogardzkiej Fabryki Mebli" jest wyrób mebli polerowanych w gatunku najwyższym oraz mebli wszelkiego rodzaju. Dla zalet swoich i pod względem gatunku i pod względem wykonania, meble, opatrzone marką „Starogardzkiej Fabryki Mebli" Tow. Akc. cieszą się wielkim popytem nietylko na Pomorzu, lecz i w Wielkopolsce oraz w Kongresówce, gdzie są poszukiwane i cenione.

Obecnie fabryka zatrudnia stu pięćdziesięciu robotników, wyspecjalizowanych w swoim zawodzie zora piętnaście osób personelu biurowego, produkcja zaś jej wynosi tygodniowo przeciętnie cztery wagony towaru gotowego, ekspedjowanego niezwłocznie do miejsc rozsprzedaży.

Nie jest to jednak jeszcze maximum wydajności, gdyż istnieje możliwość znacznej rozbudowy przedsiębiorstwa dzięki temu, iż maszynerja może zatrudnić dwustu pięćdziesięciu ludzi.

Wraz z nadejściem normalnych stosunków handlowych, wyroby Tow. Akc. „Starogardzka Fabryka Mebli" będą stanowiły poważną rubrykę eksportu, już dziś bowiem wysyła ona do Gdańska poważne transporty, które jednak pokrywają tylko nikły procent istotnego zapotrzebowania.

Na czele przedsiębiorstwa stoi, jako dyrektor-kierownik p. Władysław Szybczyński, wybitny specjalista, który zdobył doświadczenie zawodowe, podczas wieloletniej pracy na stanowiskach kierowniczych w wielkich fabrykach meblarskich zagranicą.

W planach dalszej działalności Towarzystwa leży budowa własnego tartaku, zakładanie własnych magazynów, oraz fabrykacja mebli stylowych i luksusowych.

Skład Rady Nadzorczej Towarzystwa stanowią pp.: Czesław Kornaszewski — kupiec ze Starogardu — prezes; dr. Józef Balewski ze Starogardu; dr. Edmund Piechocki i dr. Wacław Wrześniewicz — dyrektorowie Banku Przemysłowców w Poznaniu; Jerzy Stam i Antoni Sobecki — dyrektorowie Polskiego Banku Komisowego w Poznaniu; Lucjan Hubert — dyr. Spółki Stolarskiej w Poznaniu; Józef Czepczyński i Bolesław Ziętkiewicz — kupcy z Poznania; Tadeusz Radomski — dyrektor Pomorskiego Banku Zbożowego w Starogardzie; dr. Dominik Bogacz — starosta w Starogardzie; Bolesław Piński — właściciel ziemski z Wysoki; Kazimierz Alkiewicz — właściciel ziemski z Obozina.

Starogardzką fabrykę mebli reprezentuje jako główny reprezentant Polski Bank Komisowy, Tow. Akc. Poznań, ul. Gwarna 19. Filje: w Warszawie ul. Widok 14, w Łodzi ul. Przejazd 40.

KOOPERACJA ROLNA.

Rządy zaborcze, zwłaszcza rosyjski, postępowaniem swojem w stosunku do nas przypominały złoczyńcę, którego po dokonaniu czynu zbrodniczego przestrasza i niepokoi najmniejszy szmer t. zw. „podejrzany", choć w gruncie rzeczy nie ma bynajmniej takiej cechy.

W myśl przysłowia o złodzieju i gorejącej czapce rządy te tłumiły i paraliżowały wszelkie poczynania społeczne nawet o charakterze czysto zawodowym, czy też ekonomicznym. Dziś, gdy władza tyranów obcych należy już do przeszłości niepowrotnej, można stwierdzić, iż rządy zaborcze z ich punktu widzenia miały rację: nie było u nas akcji społecznej, któraby w podstawach swoich nie miała pierwiastków politycznych. Wszelkie zrzeszenia bez względu na ich cel widoczny miały również i cel ukryty. Były to szańce i twierdze polskości, przeciwstawiające się najściu wroga, były to podwaliny upragnionej, wyśnionej, wymarzonej niepodległości.

Z pośród elementów, składających się na całość narodu największą zawsze nieufność i największe obawy budziła wśród moskali owa znienawidzona i buntownicza „szlachta". Chłop był w stosunku do zaborców przeważnie bierny, a niekiedy nawet lojalny, robotnik ujawniał tendencje międzynarodowe, mieszczaństwo, złożone w części z elementów obcych, przychylnych zaborcom, nie wzniecało wśród nich poważniejszych obaw. Inaczej rzecz się miała ze „szlachtą", którem to mianem moskale obdarzali całe ziemiaństwo nasze. W myślach ich stał rok 1863, strumienie krwi ofiarnej, setki majątków skonfiskowanych za udział „w buncie przeciwko władzy prawowitej", tysiące trupów, znaczących drogę Kalwarji polskiej po przez tajgi syberyjskie... Zaborcy bali się odwetu i stąd ich nienawiść zaciekła w stosunku do ziemiaństwa.

A ziemiaństwo, pomimo wszystkie zabiegi wrogie, nie ustawało w pracy. Przetrwawszy szczęśliwie okres popowstaniowego pozytywizmu, który był niejako chwilowem wyrzeczeniem się ideałów narodowych, „szlachta" zastosowała nietknięte ideały swoje. Po klęsce poniesionej w walce orężnej wypowiedziała ona niekrwawą, niemniej jednak skuteczną wojnę zaborcom, wojnę ekonomiczną i stwierdzić z dumą może, iż odniosła zwycięstwo.

Pragnąc ostatecznie związać z Rosją i uzależnić Polskę nie tylko politycznie lecz i ekonomicznie, rząd rosyjski skierował ekspansję ekonomiczną obszernego imperium na Polskę, ściślej na Królestwo Kongresowe. Dotyczyło to w pierwszym rzędzie produktów rolnych, a więc ziarna i mąki, któremi zaczęto formalnie zasypywać Kongresówkę. Gdyby akcja ta była dała oczekiwane przez Rosję wyniki, wówczas klęska nieskończenie dotkliwa byłaby spadła na rolnictwo polskie, to główne źródło dobrobytu narodowego. Byłoby to zniszczenie i zubożenie rolnictwa, a pamiętać należy, iż działo się to na schyłku wieku dziewiętnastego, kiedy przemysł nasz wogóle, a rolny w szczególności nie stały na wysokości ostatnich lat przedwojennych.

Chcąc przeciwdziałać groźnemu niebezpieczeństwu, należało zorganizowaćcoś w rodzaju samoobrony do walki z napływem rosyjskiego zboża i mąki. Wtedy właściwie w kołach ziemiańskich powzięto szczęśliwą myśl zakładania syndykatów rolnych, jako organizacji, mającej na celu podniesienie intensywności gospodarki rolnej i powiększanie wydajności ziemi. Dwa te czynniki, jak oczekiwano, stały się potężną bronią w walce polityczno - ekonomicznej rolnictwa polskiego z inwazją rosyjskich produktów rolnych.

Zaczęli więc ziemianie zakładać syndykaty i rzecz prosta, w akcji tej napotykali tysiączne trudności ze strony rządu rosyjskiego. Nie zraziło to jednak wytrwałych bojowników o dobro kraju. Syndykaty mnożyły się, jednocząc początkowo większych właścicieli ziemskich. Włościaństwo nieuświadomione zachowywało wobec nowych organizacyj pewną rezerwę. Dopiero później powstały Kółka Rolnicze i Spółki, w których zrzeszali się drobni rolnicy, stały się łącznikiem między niemi a Syndykatami. Na gruncie interesów wspólnych nastąpiło porozumienie między wielką a drobną własnością rolną. Chłop, co znowu było klęską rządu rosyjskiego i stosowanej przezeń zasady machiawelistycznej „divide et impera", nabierał coraz większego zaufania do ziemian i do syndykatów, które pierwotnie traktował nieufnie, jako instytucje „pańskie".

A tymczasem syndykaty mnożyły się i wkrótce ogarnęły całą Kongresówkę. By uniknąć pewnej rozbieżności w działaniu, a również w myśl zasady, iż gromada, to wielki człowiek, przedstawiciele syndykatów urządzali zjazdy, celem porozumienia się co do spraw i interesów wspólnych. Odczuwano coraz więcej potrzebę utworzenia organizacji jednoczącej wszystkie syndykaty i stąd wytworzyła się dzisiejsza „Kooperacja Rolna".

Nie odrazu jednak udało się stworzyć tę instytucję o tak wielkiej doniosłości społecznej. Rząd rosyjski kategorycznie zabronił

utworzenia związku syndykatów rolnych, wobec czego powstała organizacja posiadająca pełnomocnictwa poszczególnych syndykatów, w formie „Biura Kooperacji Rolnej”. Był to zaczątek dzisiejszego Związku Syndykatów Rolniczych „Kooperacja Rolna”.

Z uznaniem podnieść należy, iż skromne „biuro” owo pracowało nader owocnie nad krzewieniem kultury rolniczej w kraju. Dopiero wojna zmusiła Biuro do zawieszenia czynności.

Po wojnie, a właściwie pod jej koniec powołano do życia ponownie „Biuro Kooperacji Rolnej”, tym razem jednak już w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Kooperacja Rolna”, na której czele stoi prezes p. Stanisław Śliwiński, b. minister aprowizacji, jako wiceprezes Franciszek Godlewski, jako członkowie Zygmunt Chrzanowski, Bolesław Chrzanowski, Stanisław Pomorski, dyrektor Spółki Akcyjnej Handlu Ziemiopłodami, jako zastępcy: Aleksander Majdecki i Szczęsny Szamowski, wszyscy dyrektorowie poszczególnych syndykatów, oraz dyrekcja: dyrektor zarządzający Kazimierz Goebel, dyrektor handlowy Feliks Sommer, dyrektor techniczny Witold Kazimierz Wierzejski, wicedyrektor Stanisław Jentys. Zorganizowana pod dyrekcją p. Kazimierza Goebla „Kooperacja“, obejmująca syndykaty rolnicze całej b. Kongresówki, rozwijała się w szybkim tempie, obecnie zaś znajduje się w przededniu chwili, kiedy wykona olbrzymi krok naprzód. Jest nim przystąpienie do „Kooperacji“ centralnych instytucji pokrewnych z innych dzielnic kraju.

Rokowania w sprawie tej, zapoczątkowane jeszcze w czasie wojny, obecnie dopiero uwieńczył skutek pomyślny. Członkami „Kooperacji“ stają się obecnie nie tylko syndykaty z b. Kongresówki, lecz również najwybitniejsze organizacje pokrewne z Wielko-iMałopolski, idąc w tem za przykładem podobnych instytucji pomorskich, które wcześniej już przystąpiły do „Kooperacji“. Twórcy jej i kierownicy mogą z dumą spoglądać na dokonane dzieło, bo oto powstaje instytucja olbrzymia, jednocząca wszystkie organizacje rolniczo handlowe całej Polski.

Zakres działania „Kooperacji Rolnej“ jest nader rozległy. Stanowi ona niejako hurtownię wszystkich ważniejszych produktów dla potrzeb rolnictwa, a więc narzędzi rolniczych, nawozów sztucznych, traktorów i t. d. Artykuły te sprzedawane są syndykatom z minimalnym zyskiem, wynoszącym zaledwie 2%, a nawet po cenach ściśle fabrycznych, a to w tych wypadkach, kiedy „Kooperacji“ udaje się uzyskać procent ten od fabrykanta. Staje się to coraz częściej, co sprawia że syndykat, korzystający z usług „Korporacji“, jako komisanta hurtowego, nie ponosi żadnych kosztów pośrednictwa. O rozmiarze operacji dokonywanych przez „Kooperację“ świadczy najlepiej suma jej obrotu, która dosiegnie w roku bież. imponującej cyfry 12 miljardów mk.

Stojąc zawsze w obronie interesów rolnictwa, „Kooperacja“ ujawnia równą dbałość o sprawy przemysłu ojczystego. Przedewszystkiem jako olbrzymi odbiorca korzysta niemal wyłącznie ze źródeł krajowych, sprowadzając z zagranicy te jedynie artykuły, których kraj nie wytwarza, powtóre zaś przyczynia się bezpośrednio do rozwoju przemysłu polskiego i to w sposób nader doniosły. Z inicjatywy „Kooperacji“ powstało„ Zjednoczenie Polskich Fabryk Maszyn i Narzędzi Rolniczych“, którego „Kooperacja“ jest udziałowcem, jako właścicielka fabryki plugów p. f. „Jan Zawadzki i S-ka“.

Utworzenie powyższego „Zjednoczenia“ sprawi, że rolnictwo polskie nie będzie potrzebowało korzystać ze źródeł obcych, mogąc otrzymać za tańszą cenę narzędzia i maszyny lepsze nawet od zagranicznych, bowiem dostosowane do warunków lokalnych i potrzeb rolnictwa naszego.

Oto w szkicu nader pobieżnym dotychczasowa działalność i stan obecny „Kooperacji Rolnej“. A przyszłość? Ta niewątpliwie przyniesie dalszy rozwój instytucji, zajmującej tak ważny posterunek ekonomiczny, a jednocześnie i polityczny. Tak jest, bowiem choć dziś walka z najeźdźcą obcym stanowi już tylko echo smutnej przeszłości i walczyć z nim „Kooperacja“ nie potrzebuje, to jednak działalność jej pozostaje w dalszym ciągu doniosłą pod względem społeczno-politycznym.

Biorąc z punktu widzenia społecznego „Kooperacja“ jednocząca przedstawicieli wielkiego rolnictwa z drobnymi rolnikami niweluje niejako różnice klasowe, łagodzi tarcia i przeciwdziała skutecznie tak zgubnej dla kraju walce klasowej.

Polityczna strona działalności „Kooperacji“ jest niemniej doniosła: pracuje ona wytrwale i owocnie nad podniesieniem tak ważnej dziedziny naszego życia gospodarczego, jaką jest rolnictwo, przyczynia się skutecznie do podniesienia dobrobytu państwa, a tem samem do jego umocnienia i utrwalenia, walczy z groźną inwazją przemysłu obcego, pragnącego mieć w Polsce kolonję europejską. O doniosłości politycznej tych wszystkich czynników mówić chyba zbytecznie. Można tylko strawertowawszy znany frazes wyrazić gorące życzenie:

„Oby się Kooperacje podobne na kamieniu rodziły“.

№ 1. Adres Redakcji i Administracji Złota 5, tel. 246-58.

Banki i giełdy w roku 1921.

Rok ubiegły, okres ciężkich przesileń walutowych, przemysłowo-wytwórczych i kredytowych, był nie mniej ciężki dla banków.

Zestawienia bilansowe wykazały znaczny odpływ obcych pieniędzy z banków, które wypłaciły miljardowe sumy niezwłocznie na żądanie wkładców. Tę płynność zawdzięczają nasze banki wielkiej przezorności i trzymaniu w pogotowiu kasowem znacznych sum gotowizny, dochodzących w połowie r. z. do 25% wkładów, gdy w bankach niemieckich stosunek ten rzadko przewyższa 10%.

Niestety, w drugiej połowie r. z. gwałtowny spadek kursu naszej waluty i dojrzewające już wówczas przesilenie pieniężne odbiły się jaskrawo w bilansach bankowych, które też w głównych swych pozycjach wykazują w tym czasie poważne odchylenie w stosunku do okresów poprzednich.

Przy porównaniu bilansów z końca września i października z bilansami z końca czerwca r. z. wyróżnia się przedewszystkiem fakt dość słabego zwiększenia się kasowych kapitałów banków. Bankowe zasoby gotówki oraz sumy na rachunkach w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej i w Pocztowej Kasie Oszczędności wynosiły w końcu września r. z. 4466,7 mil. mk., wobec 4123,7 mil. mk. w d. 30 czerwca, zwiększyły się zatem zaledwie o 8½%; natomiast wkłady (przeważnie *à vista*), powiększyły się w tym samym okresie czasu o połowę.

Taka zmiana w stosunku powyższych dwóch pozycji wywołała znaczne obniżenie się pokrycia wkładów. Jak zaznaczyliśmy wyżej, pokrycie to sięgało w połowie r. z. 25%, natomiast w połowie i w końcu września już nie przewyższało 19%. Nie ulega wątpliwości, że i taki stosunek jest najzupełniej wystarczający, w każdym bądź razie jednak ilustruje on dostatecznie stan naszego rynku pieniężnego.

Dalszym, znamiennym objawem w naszej polityce bankowej było znaczne zwiększenie się w r. z. dyskonta weksli. Podług ostatnich „stanów rachunków" portfel wekslowy banków wzrósł do 6 miljardów mk., wskutek czego „płynność" naszych banków może się tylko powiększyć. Jednocześnie zwiększyło się poważnie redyskonto. Suma weksli, zredyskontowanych przez najpoważniejsze nasze instytucje bankowe, wynosiła w końcu czerwca r. z. niespełna 300 miljonów; w trzecim kwartale r. z. suma ta powiększyła się przeszło trzykrotnie. Redyskonto było dokonane w postaci otwarcia bankom kredytu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Obok powiększenia się czynności dyskontowych, wykazały w końcu r. z. o wiele większe sumy również rachunki otwartego kredytu („on call"), jakoteż wierzytelności u korespondentów. Te ostatnie pozycje wykazały powiększenie prawie dwukrotne.

Najsłabiej przedstawiały się rachunki terminowe. Pozostawało to niewątpliwie w związku z ówczesnym, gwałtownym spadkiem kursu naszej waluty. Suma wkładów tego typu powiększyła się niespełna o trzecią część.

W niektórych bankach pozycje tych rachunków wykazały nawet poważne zmniejszenie.

Również kapitały własne banków wzrosły w stopniu bardzo słabym, wskutek czego obniżył się stosunek kapitałów tych do ogólnej sumy zobowiązań.

Na dzień 1 stycznia roku zeszłego było w Polsce 55 instytucji bankowych z 200 oddziałami i około 2½ miljardami kapitałów własnych. W ciągu roku 1921 liczby te się powiększyły, nie są jednak dotychczas ujęte w zestawienia statystyczne. Między innemi powstała poważna organizacja bankowa pod nazwą: „Syndykat przekazowy banków polskich“, w celu uregulowania sprawy przekazów z Ameryki.

W ustroju giełd pieniężnych zaszła doniosła zmiana prawna: weszła w życie ustawa dla tych giełd, wprowadzająca niektóre ważne zmiany i nowe przepisy, jak przymus należenia do zgromadzeń giełdowych dla osób, uprawiających zawodowo handel pieniędzmi i t. d. Ogłoszono też statuty dla giełd w poszczególnych miastach. Nowe to prawodawstwo giełdowe wywołało liczne zastrzeżenia ze względu na nieliczenia się z potrzebami życia.

W pierwszych dniach stycznia r. z. otwarto w Warszawie giełdę pieniężno - towarową, której potrzeba dała się odczuć zwłaszcza po wprowadzeniu wolnego handlu ziemiopłodami.

Jak znamienny objaw operacji giełdowych zaznaczyć należy przesunięcie się w r. z. punktu ciężkości tych operacji od akcji do walut. W początku r. 1921 obroty akcjami przemysłowemi, bankowemi i handlowemi wynosiły więcej, niż $^3/_4$ obrotów ogólnych giełdy; w drugiej połowie roku w takim samym stosunku wyraziły się obroty walutami obcemi.

T. W.

Giełda pieniężna w Warszawie.

Opłaty uchwalone przez Radę Giełdową na rok 1222.

Każdy członek Giełdy Pieniężnej płaci jednakową

I. *składkę członkowską*, wynoszącą 60 tys. mk. rocznie.

Opłatę można wnieść w dwóch ratach półrocznych: przed 15 stycznia i przed 15 lipca.

II. Niezależnie od składki członkowskiej każdy wchodzący na Giełdę winien wykupić wypisaną na własne nazwisko *kartę giełdową*, która nie może być nikomu odstępowana.

1. Członkowie Giełdy i ich pełnomocnicy płacą za kartę giełdową roczną 50.000 m.
półroczną 30.000 m.
kwartalną 18.000 m.

Karty giełdowe winny być wykupione koniecznie *przed 15 stycznia*.

2. Członkowie Giełdy, nie uczęszczający stale na Giełdę i nie należący do kategorji przymusowych członków Giełdy (§ 5 statutu), mogą wykupywać jednorazowe dzienne karty giełdowe za opłatą 200 m.

3. Wskazanym naprzód zastępcom pełnomocników wydaje się karty giełdowe roczne, półroczne lub kwartalne za połowę ceny. Zastępca może przychodzić tylko wzamian stałego pełnomocnika lecz nie jednocześnie.

4. Za przepisanie zwróconej karty giełdowej na nowego pełnomocnika (lub zastępcę), po odwołaniu poprzedniego, pobiera się 1000 m.

5. Banki mogą za zgodą Rady Giełdowej oprócz pełnomocników przysyłać na Giełdę ich pomocników, po wykupieniu dla każdego kwartalnej karty giełdowej za 3000 m.

6. Jednorazowe karty giełdowe dla gości kosztują 500 m.

Uwaga. Ani pomocnicy bankowi. ani goście nie mają prawa zawierania tranzakcji giełdowych.

7. Członkowie Rady Giełdowej i Komisji Rozjemczej otrzymują bezpłatne karty giełdowe, z tem zastrzeżeniem, że przymusowi członkowie Giełdy (§ 5 statutu) wykupują przynajmniej jedną stałą kartę giełdową.

III. Opłata za stałe miejsca siedzące na sali giełdowej wynosi rocznie 5000 m.

IV. Wstępna opłata przy wnoszeniu sprawy do sądu rozjemczego wynosi 1000 m.

V. Prenumerata ceduły giełdowej na pierwszy kwartał wynosi 2000 m.

Uwaga. Wszystkie podane wyżej opłaty mogą uledz zmianie na skutek uchwały Rady Giełdowej.

Banki dewizowe w Warszawie.

1. Bank Handlowy w Warszawie.
2. Bank Dyskontowy Warszawski.
3. Bank Zachodni.
4. Bank Przemysłowy Warszawski.
5. Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie.
6. Bank Towarzystw Spółdzielczych.
7. Bank Kredytowy w Warszawie.
8. Bank Ziemiański.
9. Bank Handlowy w Łodzi, Oddział w Warszawie.
10. Bank Kupiecki Łódzki.
11. Bank Związku Spółek Zarobkowych, Oddz. w Warszawie.
12. Ziemski Bank Kredytowy, Oddział w Warszawie.
13. Bank dla Handlu Zagranicznego.
14. Bank Międzynarodowy w Warszawie.
15. Warszawski Bank Stołeczny.
16. Bank Małopolski, Oddz. w Warszawie.
17. Bank Angielsko-Polski.
18. Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa.
19. Bank Związków Ziemian.
20. Bank Wschodni.
21. Bank Kredytu Hypotecznego.
22. Bank Przemysłowców Warszawskich.
23. Bank Mazowiecki w Warszawie.
24. Bank Narodowy.
25. Bank Kwilecki, Potocki i S-ka Tow. Akc. w Poznaniu Oddział Warszawski.
26. Bank Zjednoczonych Ziem Polskich.
27. Bank Ziemi Polskiej w Lublinie, Oddz. w Warszawie.
28. Bank Stowarzyszenia Mechaników.
29. Bank Towarowy.
30. Warszawski Bank Zjednoczony.
31. Dom Bankowy S. Natanson i Synow.
32. Dom Bankowy D. M. Szereszowski.
33. Bank Pomorski Oddz. w Warszawie.
34. Bank Budowlany Sp. Akc.
35. Bank Ludowy w Warszawie.
36. Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi, Oddz. w Warszawie.
37. Bank Przemysłowy we Lwowie, Oddz. w Warszawie.
38. Polsko-Amerykański Bank Ludowy S. A. Oddz. Warsz.
39. Bank Handlowy Wilhelm Landau.

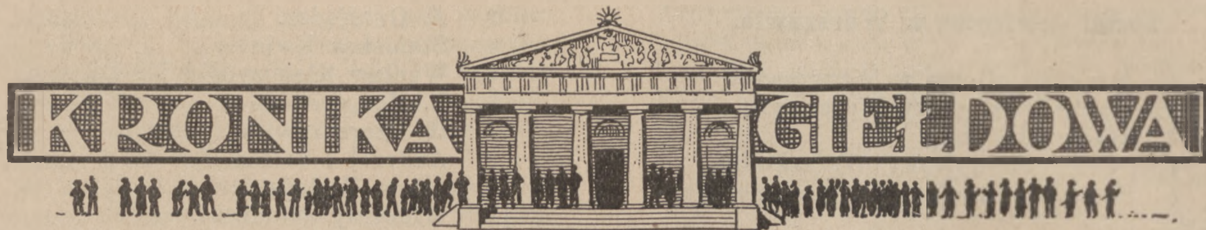
Komisjonerzy dewizowi.

Domy bankowe:

1. Henryk Akst.
2. Dom Bankowy Zjednoczonych Bankowców Antoni Pawlikowski i S-ka.
3. A. Goldfeder.
4. Stanisław Kwinto.
5. Wacław Klepczyński i S-ka.
6. L. Morgenstern.
7. H. Szereszewski i S-ka.
8. Andrzej i Stefan Turkus.
9. Adam Wolański.
10. Wincenty Wolański.

Kantory wymiany;

1. Juljan Adelberg i S-ka.
2. S. H. Blikman.
3. A. Cung.
4. A. Blumental i M. Czerwiński.
5. I. M. Centnerszwer.
6. J. Dzierżanowski.
7. S. B. Gelbfisz.
8. A. Goldkraut.
9. Ludwik Kobryner.
10. S. Korngold.
11. E. Lichtenstein i S-ka.
12. St. Mintz.
13. J. Puchalski.
14. W. Pelc.
15. Jakób Rochow.
16. Sander i Weiss.
17. Br. A. i M. Skowronek.
18. Józef Skowronek.
19. L. Targownik.
20. Maurycy Tłusty.
21. H. Totenberg i H. Balsam.
22. Adam Wachsmacher.
23. Gustaw Weinkiper.
24. A. Widerszal i S-ka.
25. A. Wegmajster.
26. D. Zolberg.

W okresie sprawozdawczym (28/12 1921 r. — 7/1 1922 r.) nie mniej, jak w poprzednim, na Giełdzie Warszawskiej panowało usposobienie niechętne i słabe na wszystkich polach przy obrotach nieznacznych.

Dla walut zagranicznych w dalszym ciągu przeważała tendencja zniżkowa, a obroty, wskutek zmniejszonego zapotrzebowania ze strony przemysłu, były ograniczone.

Wogóle tak publiczność prywatna jak i zawodowi spekulanci zajmują stanowisko wyczekujące, co naturalnie wpływa na zmniejszenie się obrotów giełdowych.

Zestawienie kursów walut zagranicznych:

	29/12	*2/1*	*7/1*
Dolary Stan. Zjedn.	2960	2885	2832
Franki francuskie	238$^1/_2$	235	228
Funty Szterl.	12425	12275	12060
Marki niemieckie	16.90	16	15.25
Korony austr.	53	53.50	42.50

Z metali złoto obniżyło się w cenie, natomiast za srebro płacono wyżej, niż w poprzednim okresie.

Za rub. 100 w złocie zapłacono Mk. 145,000, za rubla zaś srebrnego żądano Mk. 850.
W dziedzinie wartości dywidendowych sytuacja nie wiele się zmieniła. Drobne uchylenia kursowe nie zmieniają nastroju słabego.

Akcjami bankowemi nieco więcej się interesowano, to też za niektóre osiągano ceny wyższe przy obrotach średnich.

Akcje metalurgiczne, włókiennicze, przemysłowe i inne wykazały pewne zainteresowanie i nawet poczęły się piąć w górę, lecz następnie, wskutek natarczywej podaży, znów się obniżyły w cenie. (Akcje Warsz. Tow. Handlu i Żeglugi z Mk. 1325 poszły na Mk. 1600 i następnie zeszły do Mk. 1450).

Na polu wartości lokacyjnych przeważało usposobienie słabe.

Najbardziej obniżyły się 4$^1/_2$% L. Z. Ziemskie (markowe), które z 90 spadły do Mr. 75. Listy prowincjonalne w ubiegłym okresie nie były przedmiotem tranzakcji. Magistrackie Obligacje nie ujawniły różnic kursowych, za wyjątkiem 6%. Pożyczki z 1917 r., która osiągnęła Mk. 118.

Usposobienie końcowe: dla walat zagranicznych — zniżkowe, dla akcji — chwiejne i dla papierów procentowych — osłabione.

OSTATNIE KURSY DEWIZ NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH.

PARYŻ: Londyn 52,31, Nowy-York 12.46$^1/_2$, Szwajcarja 241, Berlin 5.75.

LONDYN: Paryż 53.25, Nowy-York 425$^3/_4$, Szwajcarja 21.55, Berlin 7.75.

NOWY-YORK: Paryż 8.13, Londyn 416.75, Szwajcarja 19.31, Berlin 0.53.

ZURICH: Paryż 42.55, Londyn 21.82, Nowy-York 517.50, Berlin 3.15.

KOPENHAGA: Paryż 40.50, Londyn 21.83, Nowy-York 505, Berlin 2.81.

AMSTERDAM: Paryż 22.10, Londyn 11.46, Nowy-York 273$^1/_4$, Berlin 1.48.

BERLIN: Paryż 1604.05, Londyn 780.80, Nowy-York 185.94, Szwajcarja 3603,60.

KRONIKA AKCYJNA

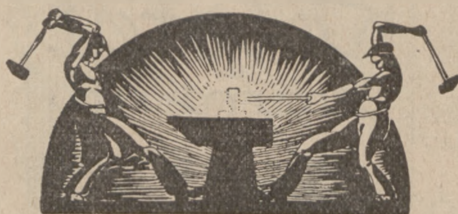
SPÓŁKI NOWOPOWSTAJĄCE.

Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe Polski Film Narodowy „Polfinar". Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy Mk. 200 miljonów, podzielonych na 100 tysięcy akcji po Mk. 2000. Założyciele: Józef Kozak, Zygmunt Sędzimir, Władysław Dworkowski, Stefan Przybora i Tadeusz Ocioszyński.

Fabryka Maszyn i Odlewnia Bracia Biskupscy. Siedziba w Kołomyi. Kapitał zakładowy Mk. 10 miljonów, podzielonych na 10 tysięcy akcji po Mk. 1000. Założyciele: Akcyjny Bank Związkowy dla Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie, firma Lubin, Biskupski i Syn, Karol Biskupski, Bolesław Biskupski, Edwin Hauswald i Marjan Turski.

Sp. Akc. Wyrobów Wełnianych Ch. J. Wiślicki w Łodzi. Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy Mk. 10 miljonów, podzielonych na 2 tysięcy akcji po Mk. 5000. Założyciele: Ch. J., Ciwi, Leo vel Lejbusz, Chil i Abram Wiśliccy i Szulim Warchiwker.

Nadwiślańskie Towarzystwo Handlowo-Rolnicze. Siedziba w osadzie „Kazimierza-Wielka" w pow. Pinczowskim. Kapitał zakładowy Mk. 15 miljonów, podzielonych na 15 tysięcy akcji po Mk. 1000. Założyciele: Stefan Ciszewski, Michał Popiel, Szymon Konarski, Witold Morawski, Bronisław Postawka, Wacław Karwacki i Stefan Jaklewicz.

Istniejący od 1864 roku Browar Parowy Ciechanowski. Siedziba w Ciechanowie. Kapitał zakładowy Mk. 10 miljonów, podzielonych na 10 tysięcy akcji po Marek 1000. Założyciele: Marja z Machlejdów Patschkowa, Maksymiljan Patschke, Julja z Machlejdów Engemanowa, Edmund Engeman oraz Artur i Juljan Machlejdowie.

Karpacka Spółka Drzewna. Siedziba we Lwowie. Kapitał zakładowy Mk. 20 miljonów, podzielonych na 20 tysięcy akcji po Mk. 1000. Założyciele: Karpacka Spółka Drzewna, Sp. z ogr. odpow., Karol Mańkowski i Inż. Władysław Matzke.

Łódzkie Towarzystwo Wyrobów Dzianych i Pończoszniczych „Trykot". Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy Mk. 20 miljonów, podzielonych na 20 tysięcy akcji po Mk. 1000. Założyciele: Włodzimierz Horodyński, Maksymiljan Ginsberg, Mieczysław Suligowski, Zygmunt Jezierski, Kazimierz Łapczyński, Aleksander Zawadzki, Józef Wierusz-Kowalski i Maks Szenwic.

KRONIKA AKCYJNA

SPÓŁKI POWIĘKSZAJĄCE KAPITAŁ ZAKŁADOWY.

Sp. Akc. Dorożek i Transportów Samochodowych „Taksamotor" — o mk. 12 miljonów drogą wypuszczenia 24 tysięcy akcji II em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcyj II em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 600 do 15 lutego r. b.

Cegielnia Parowa „Gostynin" — o mk. 5 miljonów drogą wypuszczenia 2 tysięcy akcji II em. po mk. 2500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom emisji poprzedniej w stosunku dwóch nowych na jedną dawną po cenie nominalnej.

Tow. Akc. Elektrowni Zgierskiej — o mk. 87,800,000 drogą wypuszczenia 175 tysięcy akcji IV em. po mk. 216 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji nowej emisji służy właścicielom emisyj poprzednich w stosunku 10 nowych akcyj na jedną dawną po cenie emisyjnej mk. 216 do 15 lutego r. b.

Tow. Akc. Ubezpieczeń „Polonia", w Warszawie — o mk. 5 miljonów drogą wypuszczenia 5 tysięcy akcji po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia nowej emisji służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcyj po cenie emisyjnej mk. 1225.

Kresowe Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe — o mk. 12,960,000 drogą wypuszczenia 2 tysięcy akcji po mk. 6480 wart. nom. Cała emisja została pokrytą przez dotychczasowych akcjonarjuszów.

Cukrownia Szpanów — o mk. 27,900,000 drogą wypuszczenia 55,800 akcji 2-ej i 3-ej emis. po mk. 500 wart. nom. Wszystkie akcje 2-ej em. w liczbie 15,800 podlegają wydaniu ks. Januszowi Radziwiłłowi, jako należność za terytorjum fabryczne i folwark Oleksin. Pierwszeństwo do nabycia akcji 3-ej em. służy posiadaczom 1-ej i 2-ej em. w stosunku dwóch akcji 3-ej em. na każdą akcję 1 lub 2-ej em. po cenie emisyjnej mk. 650 do 1 marca 1922 r.

Spółki akcyjne zwołujące zebrania ogólne.

Składy Żelazne S. Prywes— nadzwyczajne na 28 stycznia r. b. o g. 7 wiecz. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Graniczna № 3.

Tow. Dr. Żel. Podjazdowej Piotrków—Sulejów—zwyczajne na 28 stycznia r. b. o g. 1 p. p. w biurze Dyrekcji w Warszawie, ul. Królewska № 1.

„Elibor" Spółka Akc. Handlowo-Przemysłowa Ł. J. Borkowski — nadzwyczajne w drugim terminie na 30 stycznia r. b. o g. 6 p.p. w lokalu Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie, ul. Kopernika № 30.

Częstocickie Towarzystwo Fabryk Cukru—zwyczajne w drugim terminie na 24 stycznia r. b. o g. 3½ p.p. w lokalu Zarządu w Warszawie ul. Królewska № 35 m. 23.

Tow. Zakładów Metalowych B. Hantke w Warszawie—zwyczajne na 31 stycznia r. b. o g. 4 p. p. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna № 9.

Tow. Akc. Przemysłu Zapałczanego i Drzewnego „Błonie" — nadzwyczajne na 22 stycznia r. b o g. 1 p. p. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Mazowiecka № 11.

Warszawski Lombard Prywatny—nadzwyczajne na 25 stycznia r. b. o g. 5 p. p. w lokalu Towarzystwa w Warszawie, ul. Przejazd № 3.

Bank Stowarzyszenia Mechaników nadzwyczajne na 21 stycznia r. b. o g 1 p. p. w lokalu Banku w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska № 35.

Spółki Akcyjne: 1) Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych M. Silbersteina w Łodzi, 2) Przędzalni Wełny Czesankowej „Dąbrówka" w Łodzi i 3) Piotrkowskiej Manufakury w Łodzi—zwyczajne na 28 stycznia r. b. w lokalach Zarządów w Łodzi, ul. Piotrkowska № 40 I o godz. 4, II o godz. 5 i III o godz. 6 p. poł.

Tow. Akc. Zakładów Chemicznych „Strem"—zwyczajne na 31 stycznia r. b. o g. 5 p. p. w biurze Zarządu w Warszawie, ulica Mazowiecka № 7.

„Ziarno" w Krakowie — nadzwyczajne na 19 stycznia r. b o g. 5 p. p. w sali Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie, ul. Długa Nr. 1.

„Len Kresowy"—zwyczajne na 20 stycznia r. b. o g. 6 p. poł. w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Krucza Nr. 13 m. 1.

Cukrownia „Ostrowite"—zwyczajne w drugim terminie na 25 stycznia r. b. o g. 3 p. p. w lokalu Zarządu w Warszawie, ulica Sewerynów Nr. 5, m. 5.

„Oswa" Sperrplatten—Werke Fabryka Płyt Klejonych Tow. Akc. Kapuścisko-Małe pod Bydgoszczą—nadzwyczajne w drugim terminie na 20 stycznia r. b. o g. 11 przed poł. w hotelu „Pod Orłem" w Bydgoszczy.

Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź"—zwyczajne na 28 stycznia r. b. o g. $2^1/_2$ p. p. w siedzibie Towarzystwa w Paryżu, ulica de la Victoire 76.

„Gródek" Akc. Sp. Terenowo-Budowlana w Krakowie—nadzwyczajne na 4 lutego r. b. o g. 4 p. p. w lokalu Polskiego Banku Przemysłowego w Krakowie, ul. Szewcka № 1.

Sp. Akc. Dorożek i Transportów Samochodowych „Taksamotor" — nadzwyczajne na 23 stycznia r. b. o g. 11 rano w lokalu Stowarzyszenia Techników w Warszawie, ul. Czackiego № 5.

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe „Galicja"—zwyczajne na 25 stycznia r. b. o g. 12 w poł. w lokalu filji Banku Dyskontowego Waszawskiego we Lwowie, ul. 3 Maja.

Tow. Schlösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni w Ozorkowie — nadzwyczajne na 6 lutego r. b. o g. 4 p. p. w lokalu Towarzystwa w Łodzi, ul. Piotrkoywska Nr. 151.

RÓŻNE.

Tow. Cukrowni Brześć-Kujawski wypłaca dywidendę za 1920/21 r. po mk. 3,000 od każdej dawnej akcji.

Sierszańskie Zakłady Górnicze wypłacają dywidendę za 1920 r. po mk. 28 od akcji.

Sp. Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich wypłaca dywidendę za 1920/21 r. po mk. 100 od akcji.

Sp. Akc. Drzewnego Przemysłu i Handlu wypłaca dywidendę za 1920/21 r. w wysokości 24%, t. j. po mk. 120 od akcji I i II em. i po mk. 30 od III em.

Tow. Akc. Fabryki Cukru „Czersk" wypłaca dywidendę za 1920/21 r. po mk. 75 od akcji 500-markowej.

Akcyjny Bank Hipoteczny wypłaca za kupon pł. 1 stycznia 1922 r. Mk. 14.

Tow. Akc. C. Hartwig w Poznaniu wypłaca dywidendę za 1920/21 rok w stosunku 30%.

Tow. Ubezpieczeń na życie „Varsovia" wypłaca procenty za r. 1920 i 1921 od wniesionego funduszu organizacyjnego Spółki po mk. 32.90 od świadectwa ostemplowanego, od nieostemplowanego zaś po mk. 23.50

Tow. Zakładów Metalowych B. Hantke zamienia dotychczasowe akcje na nowe w walucie polskiej

Tow. Zakł. Mechanicznych „Lilpop, Rau i Loewenstein" w Warszawie zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje II em.

Bank Przemysłowy Warszawski rozpoczął wydawanie nowych arkuszów kuponowych do akcji I em.

Zakłady Garbarskie i Fabryki Pasów F. Wickenhagen w Radomiu zamieniają świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje I em.

Bank Budowlany zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje.

Bank Zachodni zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje V emisji.

Częstocickie Tow. Fabryk Cukru zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje V em. oraz akcje wszystkich poprzednich emisji na nowe akcje w walucie polskiej.

Bank Dyskontowy w Bydgoszczy zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje IV em.

Tow. Akc. „Przemysł Rybny na Polskim Baltyku" zamienia świadectwa tymczasowe na oryginalne akcje.

6% Obligacje Polskiego Banku Komunalnego I em. 1920 r. zostały dopuszczone do obrotów na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie.

Akcyjny Bank Hipoteczny w dalszym ciągu przedłuża termin subskrypcji na nową emisję do 31 stycznia r. b.

Bank Przemysłowców w Poznaniu otworzył oddział w Pszczynie na G. Śląsku.

Bank Wschodni w Warszawie otworzył oddziały w Dubnie, Krzemieńcu i Ostrogu.

Bank Zjednoczonych Ziem Polskich otworzył oddział w Kole.

Spółka Akcyjna Handlu Ziemiopłodami otworzyła oddział w Katowicach.

Bank Mazowiecki w Warszawie otworzył oddział w Gąbinie.

Bank Kupiecki Łódzki przeniósł siedzibę Banku z Łodzi do Warszawy.

Spółka Akcyjna pod firmą: „Société française des pétroles Premier" uzyskała pozwolenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu na działalność w Państwie Polskiem.

4% Państwowa Pożyczka Premjowa z 1920 r. (Miljonówka).

Ciągnienie z d. 7 stycznia 1922 r.

№ 2,426,874.

Wykaz numerów wylosowanych w poprzednich ciągnieniach:

50,202 141,420 168,375 188,747 244,449
270,830 372,875 398,077 451,205 455,013
467,054 503,451 515,656 583,888 715,122
722,538 724,066 742,270 743,891 751,754
759,105 804,768 908,815 912,058 990,624
1,026,230 1,046.715 1,050,459 1,085,701
1,169,127 1,171,414 1,171,745 1,273,099
1 319,853 1,327,337 1,327,779 1,370,274
1,390,389 1,484,540 1,495,803 1,496,896
1,514,707 1,560,518 1,574,618 1,584,494
1,603,696 1,624,251 1,653,418 1,663.585
1,760,390 1,826,072 1,908,251 1,923,561
1,956,738 2,054,969 2,076,185 2,102,184
2,154,313 2,229,096 2,235,405 2,239,638
2,257,158 2,272.765 2,284,464 2,299,918
2,358,075 2,404,645 2,518,428 2,542,737
2,562,160 2,664,830 2,709,057 2,723,207
2,750,796 2,753,014 2,775,923 2,787,425
2,816,895 2,831,544 2,905,656 2,954,419
3,066,100 3,099,790 3,266.003 4,012,110
4,242,759 4,754,086 4,818,595 4,983,912

Wypłata po Mk. **1,000,000** natychmiast.

5% Listy Zastawne Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy.

Ciągnienie z dnia 17 grudnia 1921 roku.

Po **1000** Rubli N. **2**015 053 058 059 063 080 092 102 105 120 126 151 167 195 197 207 212 241 245 254 285 298 306 320 335 339 358 365 371 389 405 408 416 420 422 482 490 506 516 522 523 550 575 592 595 613 643 647 655 664 670 681 698 700 712 725 740 755 774 775 788. 800.

Po **500** Rubli N. **1**001—003 011 026—028 030 — 032 034 038 039 040 — 042 044 047 049 050 052 053 055 057 059 060 065 — 067 069 070 074 075 079 083 086 —088 090 — 092 103 107 110 — 114 118 122 123 128—131 133 142 144—147 153 156 161 165 171 173 177 181 186 187 190 192 195 196 198 200 204 210 216 223 —225 228 232 239 240 241 245 248.

Po **250** Rubli N. **1**002 004 007 008 013 016 018 — 020 024 027 035 040 046 064 069 072 076 077 079 081 083 085 086 089 091 093 102 104 109 110 115 122 125 129 132 133 136 137 139.

Po **100** Rubli **2**505 537 538 540 542 544 549 558 561 570 575 599 600 637 646 649 650 676 679 686 687 689 698 713 716 724 732—734 747 749 751 752 763 767 786 790 796 811 812 819 827 828 830 835 843 858 864 865 886 896 899.

Wypłata od dnia 15 lutego 1922 roku.

Turecka Pożyczka Premjowa z 1870 r.

Ciągnienie z dnia 1 października 1921 roku.

Po **200000** Franków N. **1887**678.

Po **4000** Fr. N. **1496**746 **1622**981.

Po **1250** Fr. N. **290**579 **348**653 **564**264 **704**734 **840**15 3 **1053**891 **1247**572 **1352**749 **1481**984 **1635**003 **1736**408 **1751**502.

Po **1000** Fr. N. **97**269 **159**052 **174**832 **193**188 **434**555 **585**422 **667**603 **679**058 **686**422 **774**145 **826**433 **884**046 **948**934 **1033**960 **1143**531 **1177**842 **1197**789 **1263**203 **1319**887 **1344**639 **1365**988 **1381**985 **1419**702 **1463**234 **1466**402 **1481**982 **1535**364 **1537**161 **1700**777 **1722**603 **1774**639 **1777**482 **1880**854 **1899**732 **1971**422.

Po **400** Fr. N. **7**306—310 **23**026—030 **24**076—080 **25**331—335 **26**086—090 **27**406 410 **28**616—620 **47**146—150 **51**736—740 **54**786 —790 **58**351—355 **59**431—435 941—945 **66**481 —485 **76**846—850 **97**266—270 **100**626—630 **101**396—400 **113**006—010 036—040 **116**221 —225 **126**651—655 **133**916—920 **143**821—825 **152**006—010 **157**326—330 **159**051—055 **174**831 —835 **177**621—625 **178**066—070 **180**881—885 **181**461—465 **193**121—125 186—190 **201**091 —095 **206**926—930 **214**066—070 **220**691—695 **222**356—360 **223**086—090 **229**071—075 **230**456 —460 **235**581—585 **246**581—585 **250**406—410 **251**221—225 **254**861—865 **268**386—390 **269**621 —625 **274**776—780 **283**601—605 **284**761—765 **285**361—365 **289**246—250 **290**576—580 **294**691 —695 **297**471—475 **299**711—715 **300**871—875 **301**676—680 **312**551—555 **317**891—895 **320**551

—555 671—675 **323**146—150 586—590 **329**756 —760 **332**141—145 **335**761—765 **339**706—710 **344**261—265 **347**766—770 **348**651—655 **350**861 —865 **352**316—320 521—525 **360**181—185 **365**191—195 **366**741—745 **367**026—030 **373**126 —130 **374**211—215 641—645 **376**376—380 **377**851—855 **378**836—890 **396**966—970 **397**161 —165 **407**816—820 **409**621—625 **411**941—945 **423**396—400 **434**551—555 **436**411—415 **452**101 —105 **464**501—505 **469**976—980 **473**101—105 **474**191—195 **477**491—495 **481**856—860 **487**136 —140 **492**251—255 **498**286—290.

502691—695 **511**191—195 **519**631—635 **521**406—410 **526**826—830 **534**036—040 **542**716 —720 **548**676—680 **558**076—080 **561**491—495 **564**261—265 **569**196—200 **573**501—505 **585**421 —425 **609**201—205 **612**311—315 761—765 **619**296—300 411—415 486—490 **640**031—035 306—310 **645**056—060 591—595 **652**531—535 **655**421—425 916—920 **666**741—745 **667**601 —605 **674**331—335 736—740 **679**056—060 **683**641—645 **684**901—905 **686**421—425 **688**471 —475 **689**101—105 **692**556—560 **694**106—110 **703**071—075 **704**731—735 **707**531—535 **712**291 —295 **727**506—510 **729**466—470 **731**431—435 **732**536—540 **733**556—560 **739**241—245 **742**841 —845 **755**446—450 **772**406—410 881—885 **774**141—145 **778**601—605 **785**406—410 **803**101 —105 **807**136—140 **808**836—840 **822**336—340 **823**751—755 **824**796—800 **826**431—435 **830**341 —345 **832**086—090 **835**896—900 **836**181—185 376—380 **840**151—155 181—185 901—905 **844**691—695 **845**066—070 **850**091—095 **851**966 —970 **853**006—010 **857**561—565 **863**746—750 **870**376—380 **876**846—850 **884**046—050 **885**196 —200 211—215 **890**136—140 **903**361—365 **904**641—645 **913**001—005 **931**646—650 **937**306 —310 **942**261—265 **948**931—935 **949**396—400 **951**456—460 **971**691—695 **982**516—520 **983**381 —385 **988**031—035 616—620 936—940

1006171—175 **1015**731—735 896—900 **1026**061—065 **1033**956—960 **1034**271—275 **1035**816—820 **1044**956—960 **1045**291—295 **1053**891—895 **1056**551—555 **1063**501—505 **1071**711—715 **1072**371—375 **1075**061—065 081—085 **1080**271—275 **1081**866—870 **1090**701 —705 **1098**241—245 **1099**196—200 **1107**591 —595 736—740 **1122**261—265 **1123**556—560 **1127**301—305 **1132**151—155 **1137**726—730 **1139**546—550 **1143**106—110 531—535 **1146**346 —350 **1151**116—120 **1152**511—515 806—810 **1173**901—905 **1175**106—110 **1177**841—845 **1190**841—845 **1195**736—740 **1197**506—510 786—790 **1203**151—155 **1220**746—750 **1227**951 —955 **1235**076—080 **1243**861—865 **1247**571 —575 **1248**266—270 **1260**706—710 931—935 **1262**616—620 **1263**201—205 **1273**696—700 **1283**351—355 601—605 **1287**821—825 **1298**956 —960 **1313**981—985 **1314**781—785 **1319**176 —180 886—890 **1320**276—280 936—940 **1324**266—270 **1326**341—345 **1327**861—865 **1331**491—495 **1342**926—930 **1344**636—640 **1346**616—620 **1348**851—855 **1349**456—460 **1352**546—550 746—750 **1356**221—225 **1361**871 —875 **1365**986 990 **1372**461—465 536—540 866—870 **1373**226—230 **1374**251—255 **1381**981 —985 **1384**516—520 **1388**651—655 **1389**686 —690 **1391**191—195 **1393**746—750 **1403**386 —390 **1406**076—080 **1413**206—210 **1414**691 —695 **1415**751—755 **1416**816—820 **1418**591 —595 **1419** 701—705 **1421**106—110 **1428**781 —785 **1448**371—375 **1450**606—610 **1452**656 —660 **1456**806—810 **1463**231—235 291—295 **1466**226—230 401—405 **1470**536—540 **1472**966 —970 **1473**236—240 **1480**026—030 681—685 **1481**981—985 **1496**746—750 **1498**421—425 441—445.

1507031—035 **1510**436—440 **1515**076 —080 **1523**706—710 **1524**976—980 **1526**306 —310 **1527**396—400 **1528**321—325 **1534**936 —940 **1535**361—365 **1537**161—165 **1538**361 —365 401—405 **1539**361—365 **1542**531—535 **1549**141—145 **1564**941—945 **1573**411—415 **1575**101—105 **1588**731—735 **1589**136—140 **1600**146—150 **1601**101—105 536—540 **1602**601 —605 **1609**201—205 **1615**491—495 **1622**981 —985 **1631**556—560 **1635**001—005 **1637**801 —805 946—950 **1638**706—710 **1640**021—025 **1645**896 — 900 **1647**266 — 270 **1656**076 — 080 **1660**201—205 **1664**021—025 **1666**461 —465 936—940 **1667**916—920 **1670**771—775 851—855 **1687**046—050 **1691**481—485 **1694**661 —665 **1700**776—780 **1703**176—180 **1719**561 —565 **1722**601—605 **1732**661—665 **1736**406 —410 **1739**071—075 **1745**136—140 151—155 **1746**241—245 **1747**046—050 **1751**501—505 **1761**886—890 **1762**841—845 **1767**936—940 **1768**286—290 731—735 **1769**116—120 **1774**636 —640 **1777**481—485 941—945 **1778**411—415 **1787**001—005 **1790**411—415 **1792**501—505 **1800**111—115 **1802**451—455 **1803**221—225 **1813**541—545 **1816**946—950 **1820**886—890 **1821**106—110 **1836**201—205 **1839**381—385 **1842**231—235 **1850**086—090 **1857**576—580 **1858**791—795 **1860**046—050 **1863**486—490 561—565 **1880**851—855 **1885**791—795 **1887**676 —680 **1896**976—980 **1899**731—735 **1902**136 —140 **1905**736—740 **1910**116—120 646—650 **1912**271—275 **1914**861—865 **1920**276—280 **1922**921—925 **1926**161—165 **1941**981—985 **1942**316—320 **1952**891—895 **1956**166—170 **1960**846—850 **1971**421—425 **1975**576—580 **1978**506—510 626—630.

Wypłata natychmiastowa od większych wygranych w stosunku **100**%, od wygranych po fr. **400—60**%.

Pożyczka Premjowa m. Medjolanu po 10 Lirów z 1866 roku.

Ciągnienie z dnia 16 września 1921 r.

Wylosowano następujących **150** serji:

24 39 40 108 150 183 204 246 323 357 469 511 528 642 673 709 760 861 862 918 941 965 974 1056 1112 1208 1337 1367 1396 1431 1439 1578 1618 1625 1677 1748 1758 1816 1842 1869 1913 2016 2046 2078 2103 2235 2289 2304 2337 2342 2362 2370 2381 2385 2465 2663 2696 2706 2793 2814 2915 2962 3031 3182 3191 3210 3335 3350 3495 3570 3583 3692 3712 2825 3836 3886 3963 4149 4189 4240 4268 4287 4376 4417 4435 4606 4665 4718 4759 4776 4818 4917 4943 4992 5002 5142 5178 5207 5259 5414 5464 5484 5581 5608 5654 5694 5735 5751 5821 5825 5830 5831 5923 5927 5937 6019 6047 6055 6150 6172 6216 6357 6380 6421 6432 6473 6572 6613 6735 6752 6778 6878 6935 6942 7050 7109 7114 7135 7172 7256 7258 7268 7275 7343 7401 7424 7438 7466 7477 7494.

Wygrane:

Po **10000** Lirów S. **4606** N. 75.

Po **1000** Lirów S. **5694** N. 17.

Po **500** Lirów S. **1842** N. 61.

Po **100** Lirów S. **1337** N. 9, S. **1313** N. 14, S. **2814** N. 89, S. **7438** N. 88, S. **7494** N. 23.

Po **50** Lirów S. **24** N. 88, S. **709** N. 17, S. **1367** N. 60, S. **1439** N. 74, S. **3191** N. 19, S. **4268** N. 33, S. **5831** N. 60, S. **6055** N. 100.

Po **20** Lirów S. **24** N. 66, S. **39** N. 28, S. **204** N. 15, S. **216** N. 59, S. **642** N. 69, S. **965** N. 52 69, S. **1367** N. 63, S. **1431** N. 89, S. **1625** N. 92, S. **1842** N. 77, S. **1869** N. 21, S. **2362** N. 75, S. **2385** N. 71, S. **3210** N. 79, S. **3692** N. 70, S. **4189** N. 53, S. **5207** N. 30, S. **5694** N. 10, S. **5735** N. 19, S. **5825** N. 100, S. **6216** N. 97, S. **7114** N. 11, S. **7268** N. 51, S. **7438** N. 14, S. **7477** N. 100.

Za zawarte w powyższych serjach numery, tu niewymienione, wypłacone będzie po **10** Lirów.

Wypłata od dnia 16 grudnia 1921 r.

Rotterdamska Pożyczka Premjowa.

Ciągnienie z dnia 1 czerwca 1921 roku.

A). Ciągnienie wygranych.

Po **500** Fl. S. **2762** N. 41.

Po **125** Fl. S. **2428** N. 80.

Po **50** Fl. S. **1805** N. 16, S. **2640** N. 99, S. **3254** N. 13.

Po **25** Fl. S. **290** N. 60, S. **847** N. 64, S. **3483** N. 91.

Po **12.50** S. **736** N. 73, S. **1363** N. 51, S. **1423** N. 51, S. **1757** N. 75, S. **2213** N. 12, S. **2307** N. 11, S. **2392** N. 23, S. **2960** N. 9, S. **3268** N. 64, S. **3374** N. 87.

Po **10** Fl. S. **168** N. 4, S. **982** N. 23, S. **1062** N. 23, S. **1428** N. 9, S. **1507** N. 33, S. **1571** N. 74, S. **2046** N. 46, S. **2775** N. 45, S. **2914** N. 51, S. **3165** N. 79, S. **3724** N. 33, S. **3906** N. 97.

Po **5** Fl. S. **39** N. 29 42 43, S. **485** N. 10, S. **527** N. 52, S. **946** N. 22, S. **1282** N. 36, S. **1902** N. 21 78, S. **2137** N. 97, S. **2754** N. 72, S. **2897** N. 95, S. **3568** N. 88, S. **3888** N. 4.

Po **2.50** Fl. S. **466** N. 90, S. **527** N. 27, S. **557** N. 92, S. **688** N. 86, S. **851** N. 1 62, S. **940** N. 26, S. **993** N. 68, S. **999** N. 7, S. **1207** N. 22, S. **1282** N. 65, S. **1516** N. 42, S. **1657** N. 9, S. **1708** N. 57, S. **1737** N. 97, S. **1888** N. 15, S. **1907** N. 61, S. **2036** N. 33, S. **2279** N. 81, S. **2461** N. 12, S. **2560** N. 50, S. **2845** N. 29, S. **2932** N. 25, S. **3112** N. 40 88, S. **3365** N. 71, S. **3485** N. 39, S. **3533** N. 60, S. **3793** N. 26 30, S. **3856** N. 5.

B). Ciągnienie amortyzacyjne.

Po **1.50** Fl. S. **525** N. 1—100.

Wypłata od 15 lipca 1921 roku.

Brunszwicka Pożyczka Premjowa po 20 Talarów.

Ciągnienie z dnia 1 sierpnia 1921 r.

2 maja 1921 r. wylosowano **42** następujących serji:

444 630 745 885 938 1168 1191 1531 1609 1709 1837 1989 2123 2466 2547 2608 2772 3003 3040 3392 3895 4075 4158 4515 4682 4878 5059 5538 6255 6526 6551 6837 7872 8002 8084 8120 8150 8493 8552 9606 9609 9964.

Wygrane:

Po **90000** Marek S. **1609** N. 14.

Po **9600** Marek S. **9964** N. 29.

Po **4200** Marek S. **7872** N. 37.

Po **3000** Marek S. **5059** N. 32.

Po **300** Marek S. **444** N. 41, S. **630** N. 26, S. **745** N. 47, S. **1168** N. 30, S. **2123** N. 43, S. **2547** N. 5, S. **2772** N. 20, S. **3895** N. 42, S. **8150** N. 32, S. **8552** N. 19.

Po **210** Marek S. **4075** N. 46, S. **7872** N. 2, S. **8002** N. 42, S. **8493** N. 16 20, S. **9606** N. 3.

Za zawarte w powyższych serjach numery, tu niewymienione, wypłacone będzie po **93** Marek.

Wypłata od dnia 31 grudnia 1921 r.

Nazwa pap. proc.	Nominalna wartość	Wartość kuponu bieżącego od papierów procentowych w fenigach i setnych częściach — STYCZEŃ 16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30/31
Papiery państwowe.																
5% Poż. Długoterminowa	M. 100	145.83	147.22	148.61	150.—	151.39	152.78	154.17	155.56	156.95	158.34	159.73	161.12	162.51	163.90	165.29
„ „ Krótkoterminowa	„ 100	20.83	22.22	23.61	25.—	26.39	27.78	29.17	30.56	31.95	33.34	34.73	36.12	37.51	38.90	40.29
4% „ Premjowa (Miljonówka)	„ 1000	1166.66	1177.77	1188.89	1200.—	1211.11	1222.22	2233.33	1244.44	1255.55	1266.06	1277.77	1288.89	1300.—	1311.11	1322.22
4% Bilety Skarbowe	„ 1000	833.33	844.44	855.55	866.66	877.77	888.89	900.—	911.11	922.22	933.33	944.44	955.55	966.66	977.77	988.89
Obligacje.																
6% Poż. m. s. Warsz. z 1915/6	R. 100	378.—	381.60	385.20	388.80	392.40	396.—	399.60	403.20	406.80	410.40	414.—	417.60	421.20	424.80	428.40
5½% „ „ „ „	„ 100	346.50	349.80	353.10	356.40	359.70	363.—	366.30	369.60	372.90	376.20	379.50	382.80	386.10	389.40	392.70
6% „ „ „ „ z 1917 r.	M. 100	25.—	26.66	28.33	30.—	31.66	33.33	35.—	36.66	38.33	40.—	41.66	43.33	45.—	46.66	48.33
5% Warsz. Poż. Przezorn. z 1920 r.	„ 100	283.50	286.20	288.90	291.60	294.30	297.70	299.70	302.40	305.10	307.80	310.50	313.20	315.90	318.60	321.30
4½% Poż. m. st. Warszawy (kanaliz.)	R. 100	223.56	225.99	228.42	230.85	233.28	235.71	238.14	240.57	243.—	245.43	247.86	250.29	252.72	255.15	257.58
5% B-ku Ziemiańskiego	M. 100	131.25	132.50	133.75	135.—	136.25	137.50	138.75	140.—	141.25	142.50	143.75	145.—	146.25	147.50	148.75
Listy Zastawne.																
4½% Ziemskie	R. 100	58.32	60.75	63.18	65.61	68.04	70.47	72.90	75.33	77.76	80.19	82.62	85.05	87.48	89.91	92.34
„ „	M. 100	27.—	28.12	29.25	30.37	31.50	32.62	33.75	34.87	36.—	37.12	38.25	39.37	40.50	41.62	42.75
4% &	R. 100	51.84	54.—	56.16	58.32	60.48	62.64	64.80	66.96	69.12	71.28	73.44	75.60	77.76	79.92	82.08
5% m. Warszawy, Płocka i Siedlec	„ 100	283.56	286.20	288.90	291.60	294.30	297.—	299.70	302.40	305.10	307.80	310.50	313.20	315.90	318.60	321.30
4½% m. Warszawy	„ 100	255.15	257.58	260.01	262.44	264.87	267.30	269.73	272.16	274.59	277.02	279.45	281.88	284.31	286.74	289.17
5% m. Łodzi	„ 100	202.50	205.20	207.90	210.60	213.30	216.—	218.70	221.40	224.10	226.80	229.50	232.20	234.90	237.60	240.30
4½% „ „	„ 100	182.25	184.68	187.11	189.54	191.97	194.40	196.83	199.26	201.69	204.12	206.55	208.98	211.41	213.84	216.27
5% „ Częstochowy	„ 100	407.70	410.40	413.10	415.80	418.50	421.20	423.90	426.60	429.30	432.—	434.70	437.40	440.10	442.80	445.50
„ „ Kalisza	„ 100	364.50	367.20	369.90	372.60	375.30	378.—	380.70	383.40	386.10	388.80	391.50	394.20	396.90	399.60	402.30
„ „ Kielc i Suwałk	„ 100	5.40	8.10	10.80	13.50	16.20	18.90	21.60	24.30	27.—	29.70	32.40	35.10	37.80	40.50	43.20
„ „ Lublina i Radomia	„ 100	40.50	43.20	45.90	48.60	51.30	54.—	56.70	59.40	62.10	64.80	67.50	70.20	72.90	75.60	78.30
„ „ „	M. 100	18.75	20.—	21.25	22.50	23.75	25.—	26.25	27.50	28.75	30.—	31.25	32.50	33.75	35.—	36.25
„ „ Łomży	R. 100	2.70	5.40	8.10	10.80	13.50	16.20	18.90	21.60	24.30	27.—	29.70	32.40	35.10	37.80	40.50
„ „ Piotrkowa	„ 100	448.20	450.90	453.60	456.30	459.—	461.70	464.40	467.10	469.80	472.50	475.20	477.90	480.60	483.30	—
6% B-ku Kr. Hipotecznego	M. 100	22.50	24.—	25.50	27.—	28.50	30.—	31.50	33.—	34.50	36.—	37.50	39.—	40.50	42.—	43.50

RUCH KURSÓW GIEŁDY PIENIĘŻNEJ W WARSZAWIE

za czas od 28 grudnia 1921 r. do 7 stycznia 1922 r. włącznie.

Kursy przeciętne: tranzakcyjne lub między kursami „sprzedaż“ i „kupno“.

Objaśnienie: nieurzędowe — n.

I. Papiery procentowe. (Wartość nominalna rb. 100 = mk. 216).	Kupon płatny	31/12 1921 r.	7/1 1922 r.	najniższy	najwyższy
Obligacje.					
6% Poż. m. st. Warszawy z 1915/16 r.	1/4 1/10	237½	240	240	240
5½% Poż. m. st. Warszawy	&	225	—	—	—
6% Poż. m. st. Warszawy z 1917 r. (Mk. 100). .	1/1-1/7	116½	—	118	118
5% Warsz. Poż. Przezor. 1920 r.	1/4-1/10	96¾	—	96	97½
4½% Poż. m. st. Warszawy (kanalizacyjna) .	14/1-14/7	235	—	—	—
5% Banku Ziemiańskiego	1/4-1/10	99½	—	—	—
Listy Zastawne.					
4½% Ziemskie	22/6-22/12	291	287	287	291
4½% „ (Mk.100)	&	89	75½	75	90
4% „	&	—	—	—	—
5% m. st. Warszawy . .	1/4-1/10	294½	292	292	295
4½% „ „ „ . .	&	320	—	—	—
6% B-ku Kred. Hipotecz.	2/1-1/7	89½	—	92½	93
5% m. Łodzi serji VII .	&	225	—	—	—
4½% „ „ „ VI . .	&	205	—	—	—
5% „ Częstochowy . .	15/2-15/8	225	—	—	—
5% „ Kalisza	1/3-1/9	225	—	—	—
5% „ Kielc	14/1-14/7	225	—	—	—
5% „ Lublina	1/1-1/7	240	—	—	—
5% „ „ (Mk.100)	&	77½	—	—	—
5% „ Łomży	15/1 15/7	215	—	—	—
5% „ Piotrkowa . . .	30/1-30/7	225	—	—	—
5% „ Płocka.	1/4-1/10	225	—	—	—
5% „ Radomia	1/1-1/7	225	—	—	—
5% „ Siedlec	1/4-1/10	215	—	—	—
5% „ Suwałk	14/1-14/7	162½	—	—	—
4½% Banku Ziemsk. Wileń.	11/1-14/7	—	—	—	—

II. AKCJE.	31-12 1921 Przeciętne i tranzakc. lub między „sprzedażą a kupnem“.	28/12 1921 r.	7/1 1922 r.	najniższy	najwyższy
Banku Dysk. Warszawsk.	2600	2600	2575	2575	2600
„ Handl. w Warsz. .	2175	2200	2225	2125	2225
„ dla Han. i Przem.	3550	—	—	3400	3500
„ Zachodniego . .	1350	—	1350	1325	1350
„ Kredytow. w Warsz.	2775	2775	2775	2750	2800
„ Tow. Spółdz. . .	3200	—	—	—	—
„ Zjedn. Ziem. Pol.	960	—	—	950	965
„ Przem. Warsz. . .	850	—	—	700	850
„ Kup. Łódzk. . .	625	—	—	—	—
„ Handl. w Łodzi .	975	—	—	—	—
„ Zw.Sp.Zarob.wPoz.	2312½	—	—	2300	2300
„ Małopolskiego . .	687½	—	700	650	725
„ Hipot. Akc. we Lw.	850	—	—	—	—
„ Pols. Przem. we Lw.	837½	—	—	800	850
„ Ziemsk. Kr. we Lw.	675	—	—	—	—
Tow. Cukr. „Czersk“ . .	24000	—	—	—	—
„ „ „Częstocice“.	30000	—	—	—	—
„ „ „Józefów“ .	40000	—	—	—	—
„ „ „Konstancja“	55000	—	—	—	—
„ „ „Łyszkowice“	22000	—	—	—	—
„ „ „Michałów“ .	35000	—	—	—	—
„ „ „Ostrowite“ .	18000	—	—	—	—
Tow. Warsz. Fabr. Cukru	18800	—	18450	18250	18900
„ Zawiercie	42500	—	—	43500	43500
„ Zakł. Żyrardowskich	54500	54000	—	54000	55500
„ Kijew. Sch. i S-ka.	3775	—	—	—	—
„ Fryderyk Puls . .	2000	—	—	—	—
„ Dr. Roman May. Poz.	4175	—	—	—	—
„ Lilpop, Rau & Loew.	2942½	2937½	2892½	2810	3000
„ K. Rudzki & S ka	1795	1912½	1932½	1900	2050
„ Starach. Z. Gór. .	4058	3970	3957½	3950	4125
„ Zakł Ostrowieckich	4606¼	4587½	4600	4550	4612½
„ „Wulkan“	70000	—	—	—	—
„ W. Gostyński & S-ka	3350	—	—	—	—
„ Borman & Szwede .	27500	—	—	—	—
„ Konrad Jarn. & S-ka	27500	—	—	—	—
„ Ortw, Karas. i S-ka	1000	—	—	—	—
„ Warsz. Ub. od Ognia	20500	—	—	—	—
„ Ub „Przezorność“.	6500	—	—	—	—
„ „Łazy“ (cement) .	22500	—	—	—	—
„ „Wysoka“ „ . .	6500	—	—	—	—
„ Firley „ . .	775	—	—	725	725
„ Warsz. Kop. Węgla	15850	15650	15525	15500	15900
„ Dróg Żel. Podjazd.	2400	—	—	—	—
„ L. J. Borkowski . .	1183	1157½	1212½	1140	1225
„ Bracia Jabłkowscy.	1112¼	1100	1130	1100	1150
„ F. Dach „Pustelnik“	3250	—	—	—	—
„ Warsz. Poż. na Z. R.	2200	—	—	—	—
„ Bud. i pr. hot. w War.	77500	—	—	—	—
„ „Pocisk“	808	825	—	825	850
„ „Siła i Światło“ .	650	—	—	—	—
„ Przemysłu Drzewn.	1445	1400	—	1400	1575
„ Warsz. Handl. i Żegl.	1437	1345	1462½	1325	1600
„ „Nafta Polska“ . .	1900	1857½	1805	1790	1925
„ Polskie Handlowe .	650	—	—	—	—

III. Waluty i Dewizy

Kursy z 31 grudnia 1921 r.

	Sprzedaż	Kupno	Dokonane tranzakcje
Ruble carskie 100 . . .	600n	—	—
„ „ 500 . . .	190n	—	—
„ „dumskie“ 1000 .	40n	—	—
„ „ 250 .	25n	—	—
Dolary St.-Zjednoczon. .	2900	2850	2945, 2900
„ kanadyjskie . .	2450	2400	—
Franki francuskie . . .	230	235	232
„ belgijskie . . .	222	220	221, 222
„ szwajcarskie . .	580	560	585 Szwajcarja
Funty sterl.	12350	12150	12350
Marki niemieckie . . .	15.80	15.50	15.85, 15.80
Korony austrjackie .	54	53	55, 53, 50 Wiedeń
„ czesko-słowackie	39	37.50	39 Praga 41
„ szwedzkie . . .	700	675	710, 700
„ duńskie	590	570	—
„ norweskie . . .	480	460	—
„ węgierskie . .	5	4.50	5.30 Budapeszt
Lei rumuńskie	20	18	—
Liry włoskie	110	105	—
Marki fińskie	56	50	—
Floreny holenderskie. .	1125	1075	—

Berlin i Gdańsk 16.15, 15.95

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Panu **M. L.** w Łodzi. Losowanie odbywa się dwa razy rocznie. Sprawdziliśmy tylko do 14.V.1914 r. Do tego czasu niewylosowane. Akcje, o które Sz. P. zapytuje, subskrybowane były po Mk. 1100, zaś cena nominalna—Mk. 1000. Oryginalne będą gotowe na 1 lutego r. b., o czem zresztą będzie ogłoszone.

SPROSTOWANIE.

W Nr. 15/16 w ogłoszeniu firmy **„Sibunion Commercial Ltd"** w miejscu, (str. 61) mylnie został wydrukowany telefon **składu** firmy przy ul. **Bielańskiej 18.** Powinien być **Nr. 258-14**, a nie 268-14, co niniejszym prostujemy.

CENY OGŁOSZEŃ:

1 strona opisowa	Mk. 40,000
1 „ zwykła w tekście .	„ 30,000
1/2 „	„ 16,000
1/4 „	„ 8,000

I i IV strona o 50% drożej
II i III „ „ 25% „

Na I i IV stronie przyjmowane są ogłoszenia tylko całostronicowe.

Prenumerata kwartalnie . . Marek 500

Za granicą ceny podwójne.

WYDAWCA: W imieniu Warszawskiej Agencji Wydawniczej „WAW", *MIECZYSŁAW MAJCHER.*
REDAKTOR: *ALEKSANDER JACKOWSKI.*

ZAKŁADY DRUKARSKIE F. WYSZYŃSKIEGO i S-ki, WARSZAWA, ZGODA 5

Zakłady Drukarskie F. Wyszyńskiego i S-ki, Warszawa, Zgoda 5.